

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 21C/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6620200328
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gibaľová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2021:6620200328.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec sudkyňou JUDr. Jankou Gibaľovou v spore žalobkyne: T., zast.: JUDr. Bronislava Garajová, advokátka, so sídlom Železničná 291, 987 01 Poltár proti žalovaným: 1/ Obec Uhorské, so sídlom Uhorské 8, 985 25 Uhorské, IČO: 00 316 504, 2/ T., zast. splnomocneným zástupcom: L., o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalobkyňa je **p o v i n n á** nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

III. Žalobkyňa je **p o v i n n á** nahradiť Slovenskej republike trovy konania, ktoré vznikli štátu v súvislosti s obhliadkou na mieste samom dňa 28.10.2021, v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 21.01.2020 domáhala určenia, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území D., zapísané na Okresnom úrade L., odbore katastrálnom na LV č. XXX ako Q.1 - trvalé trávne porasty o výmere XXX m² v podiele X/X patria do dedičstva poručiteľa Y. ktorý zomrel XX.XX.XXXX, po ktorom bolo základné dedičské konanie vykonané Štátnym notárstvom Lučenec pod sp. zn. J., náhradné J., ako aj náhrady trov konania voči žalovanému 1/, pričom uviedla, že žalobkyňa a žalovaná 2/ sú právnymi nástupkyňami Y., ktorý zomrel XX.XX.XXXX, po ktorom bolo základné dedičské konanie vykonané Štátnym notárstvom Lučenec pod sp. zn. J., náhradné J.. Ako dedič po Y. prichádzal jeho syn Y. ktorý zomrel XX.XX.XXXX. a po ňom T.

1.1. Y., ktorý zomrel XX.XX.XXXX, bol obyvateľom obce D., pričom bol výlučným vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území D., zapísanej pôvodne v L. ako Q. - lúka v intraviláne o výmere XXX m² pod X. V súčasnosti je táto pozemnoknižná parcela súčasťou parcely E W. - trvalé trávne porasty o výmere XXX m² vedenej na mene žalovaného 1/ na LV č. XXX.

1.2. Právny predchodca žalobkyne a žalovanej 2/ Y., ktorý zomrel XX.XX.XXXX, mal stratiť vlastníctvo na základe rozhodnutia o vyvlastnení a v pozemkovej knihe bol vykonaný zápis v prospech Československého štátu v správe MNV. Starému otcovi žalobkyne a žalovanej 2/ bola lúka vyvlastnená, avšak neobdržal za pozemok žiadnu náhradu. Starý otec žalobkyne sa vyvlastneniu a odňatiu pozemku bránil. Viedol s MNV D. rozsiahlu korešpondenciu. Za pozemok nepožadoval finančnú náhradu, ale iný pozemok, ktorý by bol prevedený do jeho vlastníctva. MNV D. mu ako náhradný pozemok sľúbil záhradu bývalej obecnej škôlky, čo však dodržané nebolo.

1.3. Listom zo dňa 01.04.1957 starý otec žalobkyne žiada o vydanie náhradného pozemku a jeho pozemnoknižné prevedenie na jeho meno. Zároveň poukazuje na to, že pozemok bude obrábať na jar 1957. Listom zo dňa 2.4.1957 MNV D. vyzýva starého otca žalobkyne, aby pozemok neobhospodaroval.

1.4. Listom zo dňa 26.12.1958 požadoval Y. od MNV D. nájom za rok 1958, nakoľko mu nebol poskytnutý ani náhradný pozemok, ani peňažné prostriedky.

1.5. Listom zo dňa 19.1.1959 MNV D. uvádza, že náhradný pozemok bol odňatý, a že nie je vinou MNV, že nedostal finančnú náhradu.

1.6. Nakoľko je právny predchodca žalobkyne a žalovanej 2/ vlastníkom nehnuteľnosti v katastrálnom území D. Q., je rozpor medzi stavom zapísaným v katastri nehnuteľností a skutočným stavom naliehavým právnym záujmom na podaní žaloby o určenie vlastníckeho práva. Podaním určovacej žaloby sa chce žalobkyňa domôcť rozhodnutia, že pozemky patria do vlastníctva jej starého otca. Bez takéhoto rozhodnutia súdu nebude možný zápis vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré patria do dedičstva po jej právnom predchodcovi a nebude možné dosiahnuť súlad stavu právneho so stavom zapísaným v katastri nehnuteľností. Podľa ustálenej judikatúry je dosiahnutie súladu stavu právneho so stavom zapísaným v katastri nehnuteľností so stavom právnym naliehavým právnym záujmom požadovaným pre podanie určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. V tejto súvislosti žalobkyňa poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 3/03, podľa ktorého, „ak je žalovaný odporca zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastníkom nehnuteľnosti, má navrhovateľ naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo také rozhodnutie súdu môže byť aj podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností.“. Preto má žalobkyňa naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby.

1.7. Žalobkyňa je oprávnenou osobou na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré prešli na štát bez vyplatenia náhrady. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 249/2011, existencia špeciálnych právnych predpisov (reštitučných zákonov) nebráni vlastníkovi domáhať sa svojho vlastníctva na všeobecnom súde žalobou o určenie vlastníckeho práva. Z právneho názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že reštitučné zákony, aj keď majú vo vzťahu k Občianskemu zákonníku povahu lex specialis, nevyklúčujú možnosť domáhať sa svojho práva žalobou na všeobecnom súde, nakoľko reštitučné zákony neboli vydané preto, aby uplynutím lehoty na vrátenie majetku vlastníckeho práva reštituenta zaniklo, ale aby mu bolo uľahčené obnovenie vlastníckeho práva a je na vóli reštituenta, ktorý z nárokov uplatní na príslušnom súde.

1.8. Pôvodná výmera Q. lúka zapísanej v L. bola XXX m², v súčasnosti je tento pozemok tvorený len čiastočne E W. TTP o výmere XXX m². Zvyšok výmery pripadá na iné pozemky. Nakoľko by však bol na zameranie zvyšnej výmery potrebný geometrický plán, nežiada žalobkyňa celú výmeru z dôvodu hospodárnosti konania.

2. Žalobkyňa na preukázanie svojho nároku k žalobe pripojila čiastočný výpis z LV č. XXX pre k.ú. a obec D., osvedčenie o dedičstve sp. zn. J. vydané Y. notárom ako súdnym komisárom dňa XX.XX.XXXX, pozemnoknižnú vložku č. XXX, list Miestneho národného výboru zo dňa 17.02.1954, list právneho predchodcu žalobkyne zo dňa 01.04.1957, zápisnicu napísanú dňa 24.10.1957 v úradovni Miestneho národného výboru v D., list Okresného národného výboru zo dňa 19.07.1957, list právneho predchodcu žalobkyne zo dňa 26.12.1958, výpis z uznesenia Miestneho národného výboru zo dňa 25.04.1957, list Miestneho národného výboru zo dňa 02.04.1957, list Rady Miestneho národného výboru zo dňa 04.11.1957 a zo dňa 19.01.1959.

3. Žalovaný 1/ Obec D. vo vyjadrení k žalobe žalobkyne zo dňa 20.03.2020 uviedol, že žalobkyňa odvodzuje svoju aktívnu legitímáciu od § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 503/2003 Z. z. V tejto súvislosti namietal nedostatok aktívnej legitímácie žalobkyne, nakoľko zákon predpokladá, že právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba a v prípade, ak táto osoba zomrela, deti a manžel, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti. Dedičmi v pôvodnom konaní boli obidve dcéry syna poručiteľa - označeného vlastníka Y. a preto sa žalovaný 1/ domnieva, že na strane žalobcu by v prípade takto koncipovanej žaloby mali vystupovať všetci žijúci dedičia, teda aj žalovaná 2/ T.. Inicialovať spor by mali zhodne všetci dedičia.

3.1. V súvislosti s právnou úpravou uvádzanou žalobkyňou poukázal na § 5 zákona č. 503/2003 Z. z., podľa ktorého právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. V tejto súvislosti, a to v prípade, ak nárok na navrátenie opiera žalobkyňa o právnú úpravu zákona č. 503/2003 Z. z., žalovaný 1/ namietal právomoc súdu s odkazom na § 9 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z.

3.2. Žalovaný 1/ má za to, že žalobkyňa sa šikanóznym spôsobom domáha výkonu práva a jej konanie je čisto účelové z viacerých dôvodov. Žalovaný 1/ ako obec v prvom rade rešpektuje ústavou garantované práva jednotlivca, ako aj delegované právomoci zverené samospráve pri správe obecného majetku. Žalobkyňa sa žiadnym spôsobom v súčasnosti nesnažila o komunikáciu s obecným úradom, t.j. v prípade, ak sa domáha vlastníckeho práva na území obce, je záujmom obce, ak to neohrozuje základné činnosti, o zmierlivé riešenie sporov. Obecný úrad D. neeviduje žiadnu žiadosť žalobkyne o mimosúdne riešenie sporu, resp. predžalobnú výzvu o vrátenie, či zámenu pozemkov. Z komunikácie s bývalým starostom obce Y., ktorý vykonával funkciu štyri volebné obdobia, je zrejmé, že žalobkyňa už pred niekoľkými rokmi s nebohú matkou oslovili vtedajšieho starostu obce za účelom odstránenia, podľa ich tvrdení „starých majetkových krívd“, avšak k reálnemu stretnutiu a riešeniu situácie nedošlo, nakoľko dôkazy o vlastníctve boli sporné a vo viacerých tvrdeniach sa rozchádzali, a preto nebol dôvod pochybovať o vlastníckom práve tak, ako je zapísané na LV č. XXX.

3.3. Žalovaný 1/ považoval za potrebné oboznámiť súd s tým, že uznesením Obecného zastupiteľstva v D. zo dňa 12.12.2019, ktorým bola schválená záměna pozemkov, obecné zastupiteľstvo vyšlo v ústrety dcére žalobkyne p. Y., ktorá si chcela spojiť svoje dva susediace pozemky tak, aby medzi nimi nebola cesta, ktorú využívali obyvatelia obce, čím dcére žalobkyne vznikol ucelený pozemok na úkor obyvateľov obce, pričom ide o priamo susediace pozemky s pozemkom p.č. XXX.

3.4. Vážne podozrenie o šikanóznom výkone práva má žalovaný 1/ aj s poukazom na uznesenie Obecného zastupiteľstva v D. ktorým bol schválený zámer výstavby nájomného bytového domu v centre obce, ktorý by sa sčasti nachádzal aj na spornom pozemku. Práve v tejto súvislosti má žalovaný 1/ za to, že konanie žalobkyne je účelové, nakoľko v prípade určenia jej vlastníckeho práva, resp. starého otca, by sa sporná parcela dostala do dispozície žalobkyne, matky p. Y., čo by znamenalo ďalšie rozšírenie už existujúceho uceleného vlastníctva (po schválení zámennej zmluvy) v centre dediny, čo by zasiahlo do celkového plánu obecného úradu vybudovať v centre obce kultúrno-športové centrum, slúžiace k voľnočasovým aktivitám občanov.

3.5. Žalovaný 1/ zároveň upriamil pozornosť na skutočnosť, že od vydania osvedčenia o dedičstve sp. zn. J. prešlo viac ako 21 rokov, nakoľko osvedčenie bolo vydané dňa 27.05.1998. Žalobkyňa si právo na navrátenie vlastníctva k pozemku neuplatnila až do doby, keď bol verejne proklamovaný zámer stavby bytového domu, a teda z pohľadu žalovaného 1/ aj prípadného ekonomického prospechu žalobkyne v prípade, ak by bola obec nútená tento pozemok od žalobkyne v prípade určenia vlastníckeho práva odkúpiť. V súčasnosti sa táto investičná akcia s ohľadom na finančné možnosti obce javí ako nereálna a jej ďalšia realizácia nenašla ani reálnu podporu poslancov obecného zastupiteľstva.

3.6. Žalovaný 1/ nesúhlasí s tvrdeniami o vlastníctve starého otca žalobkyne. Predmetom tejto žaloby je nehnuteľnosť nachádzajúca sa v katastrálnom území D., zapísaná pôvodne v L. o výmere XXX m². V súčasnosti je táto nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXX p. č. XXX o výmere XXX m², katastrálne územie D.. Toto tvrdenie žalovaný 1/ popiera z niekoľkých dôvodov:

a) predmetom konania je parcela zapísaná v registri „E“ KN. Parcela registra E je parcela zapísaná v katastri, ale jej hranice nie sú v teréne viditeľné. Pre účely súdneho konania je preto potrebné a nevyhnutné, aby sporná parcela bola identifikovaná tak, aby bola jednoznačne špecifikovaná a aj v prírode rozpoznateľná. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť, pre vyhovieň žalobe by bolo nevyhnutné dať vyhotoviť geometrický plán, ktorý v tomto prípade zaťažuje žalobkyňu, ktorá tak však neurobila, čo je jeden z dôvodov pre zamietnutie žaloby (Krajský súd Trnava, sp. zn. 10Co/387/2016 zo dňa 22.11.2017), nakoľko neuniesla dôkazné bremeno. Sporná nehnuteľnosť sa nachádza v centre obce a v súbore okolitých pozemkov tvorí v súčasnosti ucelené výchovno-športové centrum obce, nakoľko tieto pozemky využíva aj Materská škola a Základná škola D., čiže argument žalobkyne o hospodárnosti neobstojí,

b) zo skutkových tvrdení žalobkyne má súd podľa názoru žalovaného 1/ nadobudnúť pocit, že došlo k jednoznačnému vyvlastneniu spornej parcely v prospech Československého štátu v správe vtedajšieho MNV. S týmto tvrdením žalovaný 1/ absolútne nesúhlasí a má za to, že podrobné preštudovanie predložených dôkazov samotnou žalobkyňou naznačuje, že nie je v dostatočnej miere naplnený zákonný predpoklad o vyvlastnení, pričom tvrdí, že navrátenie pozemku v zmysle režimu zákona č. 503/2003 Z. z. nemá v tomto prípade oporu v hmotnom práve. Na podporu svojho tvrdenia uviedol, že zákon reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívnych ustanovených prípadov straty majetku. Preto v prípade, ak je na mieste použitie ustanovení akéhokoľvek reštitučného zákona pri aplikácii jeho ustanovení, treba postupovať veľmi citlivo, aby nedošlo k ďalším krívdám,

c) z predložených listinných dôkazov žalobkyne vyplýva:

- listina MNV zo dňa 17.02.1954 - táto potvrdzuje skorší prevod vlastníckeho práva k p. č. XXX ako súčasť Ľudovej školy a prejavenie vôle MNV previesť výmenou „bývalú ovocnú škôlku“, teda pozemky v obci, ktoré obec vlastnila na inom mieste, za pozemok, resp. ďalších XXX m² z p. č. XXX,

- list p. Y. zo dňa 01.04.1957 - sám menovaný prejavuje vôľu - súhlas, že v zmysle dohody žiada o výmenu ovocnej škôlky za pozemok, ktorý bol zabratý pre stavbu Ľudovej školy. Tu žalovaný poukázal na fakt, že sám menovaný potvrdzuje, že užíval už tri roky iné obecné pozemky, a to „bývalú ovocnú škôlku“,

- listina MNV zo dňa 02.04.1957 - opätovne potvrdená snaha MNV, ktorá je deklarovaná vyhlásením, že MNV a NV v D. sa už niekoľkokrát otázkou vyriešenia zabraného pozemku zaoberali a mali snahu o čo najlepšie vyriešenie. Žalovaný 1/ poukázal na mylné a podľa jeho vyjadrenia zavádzajúce tvrdenie žalobkyne, že „MNV D. vyzýva starého otca žalobkyne, aby pozemok neobhospodaroval“, pričom z predloženej listiny vyplýva, že „riešenie bude v krátkej dobe vyriešené, o čom budete vyrozumený uznesením NV a to do jedného alebo dvoch dní“. Nie sú známe dôvody, prečo žalobkyňa sama predkladá listiny, ktoré jednoznačným spôsobom spochybňujú jej tvrdenia,

- listina MNV zo dňa 25.04.1957 - táto listina potvrdzuje, že dohoda s p. Y. nebola možná, a preto malo prísť k odpredaniu „bývalej ovocnej škôlky“ a zo získaných prostriedkov k náhrade zabratých pozemkov,

- list p. Y. zo dňa 26.12.1958 - deklaruje finančný prospech menovaného za zabratý pozemok, ktorý mu mal byť vyplatený, pričom aj v tomto čase menovaný užíval pozemok „bývalej ovocnej škôlky“ ako náhradný pozemok, a to bezodplatne od MNV,

- zápisnica MNV zo dňa 24.10.1957 - opätovne potvrdzuje skutočnosti, že p. Y. nemal ochotu spolupracovať a nedokázal sa dohodnúť s MNV na výmene, resp. refundácií pozemkov, ktoré v tom čase boli zabraté z dôvodu rozšírenia Ľudovej školy. Existuje tu reálna miera pochybnosti, či konanie vtedajšieho vlastníka mohlo vyvolať všetky právne účinky predpokladané zákonom, nakoľko jeho tendenčné odmietavé stanovisko viedlo v tom čase MNV k potrebe zabratia pôdy. Je evidentné, že MNV mal snahu o riešenie celej situácie, a nie vlastným pričinením k dohode zrejme nedošlo,

- listina ONV zo dňa 19.07.1957 - potvrdzuje narušené medziľudské vzťahy účastníkov konania, ktoré však nemali vecný dopad na snahu o vyriešenie veci zo strany MNV,

- listina MNV zo dňa 04.11.1957 - potvrdzuje, že napriek všetkej snahe k výmene nedošlo a z dôvodu uvoľnenia pozemku bol p. Y. po viac ako troch rokoch bezplatného užívania bývalej ovocnej škôlky požiadany o uvoľnenie pozemku, nakoľko došlo k jeho predaju. Pravdepodobné obštrukcie zo strany menovaného boli výsledkom nie zámeny týchto pozemkov, ale predaja inému, a to p. T.,

- listina MNV zo dňa 19.01.1959 - táto listina potvrdzuje tvrdenia, že nie vinou vtedajšieho MNV došlo k zabratiu pozemku p. č. 201. Súd by mal zobrať do úvahy mieru pričinenia starého otca žalobkyne pri vzniknutej situácii, pričom bola ponúknutá aj vyššia cena (nad rámec výkupu iných pozemkov), čo bolo v tom čase ojedinelé,

d) v neposlednom rade žalovaný 1/ namietal výmeru a presné umiestnenie pozemku o rozlohe, ktorú deklaruje žalobkyňa, nakoľko z príslušnej dokumentácie je už samotná hranica pozemkov sporná, teda existuje reálny podklad sa domnievať, že časť pozemku o danej výmere 940 m² v súčasnosti už zasahuje do existujúceho pozemku p. č. 149/2, patriaceho dcére žalobkyne.

3.7. S ohľadom na naliehavý právny záujem a určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. sa žalovaný 1/ domnieva, že zrejším nedopatrením žalobkyňa opiera svoj naliehavý právny záujem pri určovacej žalobe o procesný právny predpis účinný ku dňu 30.05.2015. S odkazom na § 137 CSP má žalovaný 1/ za to, že nedostatok naliehavého právneho záujmu z vyššie opísaných dôvodov je jedným z ďalších dôvodov na zamietnutie žaloby. Zároveň poukázal na názor Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky sp. zn. 3Cdo 154/2010, podľa ktorého „v konaniach, v ktorých sa dedič domáha určenia, že konkrétna vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, v takýchto konaniach ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom predmetnej veci. Požadované určenie sa vzťahuje na obdobie ku dňu smrti poručiteľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemajú vplyv na rozhodnutie súdu. Ak súd vyhovie žalobe s požadovaným určením a vec je následne prejednaná v konaní o dedičstve ohľadne konkrétneho majetku poručiteľa, nepotvrďuje rozhodnutie o dedičstve, že dedič je v súčasnosti vlastníkom veci, pretože po smrti poručiteľa môžu nastať právne skutočnosti, s ktorými spája právny poriadok vznik vlastníckeho práva niekoho iného. V konaní, v ktorom sa zisťuje, či určitá vec bola v čase smrti poručiteľa v jeho vlastníctve, sú neskoršie skutočnosti právne bezvýznamné“.

3.8. Za ďalší relevantný dôvod zamietnutia žaloby považuje žalovaný 1/, ak súd uzná vlastnícke právo právneho predchodcu žalobkyne k spornému pozemku, že existuje zákonná prekážka navrátenia pozemku uvedená v §6 ods. 1 písm. f) zákona č. 503/2003 Z. z., nakoľko na podstatnej časti tohto pozemku sa nachádza športové zariadenie - oplatené antukové tenisové ihrisko. Toto ihrisko je zároveň využívané susediacou materskou školou a základnou školou počas hodín telesnej výchovy. Uvedené antukové ihrisko slúži každoročne aj na usporiadanie turnaja s názvom „SNP CUP“, ktorý sa koná pri príležitosti výročia Slovenského národného povstania, nakoľko táto športová udalosť je v obci spojená s následným pálením vatry ako symbolu SNP.

3.9. S poukazom na uvedené má žalovaný 1/ za to, že v tomto prípade nie je možná aplikácia zákona č. 503/2003 Z. z., tak ako to uvádza žalobkyňa. Do značnej miery zmätočné skutkové tvrdenia žalobkyne navodzujú nejasný základ žaloby, a teda, či sa žalobkyňa domáha navrátenia pozemku, resp. vydania náhradného pozemku alebo určenia vlastníckeho práva.

4. Žalovaný 1/ k vyjadreniu pripojil uznesenia Obecného zastupiteľstva v Uhorskom zo dňa 04.04.2019 a 12.12.2019, výpis z katastrálnej mapy a fotografiu tenisového ihriska.

5. Žalovaná 2/ sa k žalobe žalobkyne nevyjadrila.

6. Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 27.04.2020 k vyjadreniu žalovaného 1/ uviedla, že žalobcami by mali byť všetci žijúci dedičia poručiteľa. Nakoľko pani T. ako dedička poručiteľa nechcela vystupovať na strane žalobcov, bola v súlade s ustálenou súdnou praxou označená na strane žalovaných, čím bola splnená požiadavka, že stranami sporu musia byť všetci dedičia poručiteľa. K námietke nedostatku právomoci súdu žalobkyňa poznamenala, že túto otázku riešilo citované rozhodnutie ÚS 249/2011. K námietke absencie komunikácie žalobkyne so žalovaným 1/ žalobkyňa dodala, že žalobkyňa aj jej dcéra viackrát oslovili obec D. a viedli sa viaceré ústne jednania vo veci prinavrátenia pozemku, pričom však obec D. pri jednaniach zaujala negatívne stanovisko s tým, že obec má s pozemkom vlastné zámery. K zámeru obce D. o vybudovanie nájomného bytového domu a k šikanóznemu výkonu práva uviedla, že predmetom tohoto konania je navrátenie vlastníckeho práva, ktorého sa žalobkyňa už nevie domôcť mimosúdnou cestou. Využíva teda legálnu a už jedinú cestu získania vlastníctva právneho predchodcu, čo nemôže byť hodnotené ako šikanovanie žalovaného. K absencii geometrického plánu a tomu, že hranica parcely E KN nie je v prírode viditeľná, žalobkyňa poznamenala, že pôvodná výmera Q.ka zapísanej v PKV č. XXX bola XXX m² a v súčasnosti zaberá aj susediace pozemky. Určiť predmet konania je plne v rukách žalobcu. Žalobkyňa žiada menej, ako pôvodne vlastnil jej právny predchodca. Parcely registra „E“ sú v zmysle § 7 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností predmetom evidencie v katastri nehnuteľností a údaje o nich, okrem druhu pozemku, ktorý sa historicky mení, záväzné, ak sa nepreukáže opak. Žalobkyňa zvažuje možnosť vyhotovenia geometrického plánu s možným následným rozšírením žaloby o chýbajúcu výmeru pozemku, ktorý patril jej právnenému predchodcovi.

6.1. K vyjadreniu žalovaného 1/, že nedošlo k jednoznačnému vyvlastneniu spornej parcely v prospech ČSR v správe MNV, MNV mal snahu riešiť situáciu, avšak pričinením a tendenčným správaním právneho predchodcu žalobkyne nedošlo k dohode medzi ním a MNV D., žalobkyňa uviedla, že predmetom tohto sporu je určenie vlastníctva právneho predchodcu žalobkyne na základe odňatia vlastníctva. Vychádzajúc zo zápisu v L. ktorý zomrel XX.XX.XXXX, mal stratiť vlastníctvo na základe rozhodnutia o vyvlastnení a v pozemkovej knihe bol vykonaný zápis v prospech Československého štátu v správe MNV. V súčasnosti je pozemok vedený vo vlastníctve žalovaného. V prípade, že sa v rámci dokazovania preukáže, že v skutočnosti k odňatiu vlastníctva nedošlo, vyvstáva otázka, na základe akého právneho titulu sa stal žalovaný vlastníkom spornej nehnuteľnosti.

6.2. Hmotnoprávnou podmienkou úspechu vrátenia vlastníctva podľa § 3 písm. m) zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom je vyvlastnenie bez vyplatenia náhrady. Z predloženej korešpondencie medzi Y. a vtedajším MNV D. je zrejmé, že Y. sa domáhal vyplatenia náhrady, ktorú neobdržal. Skutočnosť, či tri roky užíval dočasne obecný pozemok, by mala význam len vtedy, ak by mu bol prevedený do vlastníctva. Dočasný náhradný pozemok mu bol napokon odňatý a nikdy nebol prevedený ako náhrada do jeho vlastníctva.

6.3. K výhrade žalovaného 1/, že sporný pozemok slúži ako športové zariadenie, predložila žalobkyňa fotodokumentáciu preukazujúcu, že pozemok je zanedbaný.

7. Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení zo dňa 01.06.2020 zotrval na námietke nedostatku právomoci súdu na konanie, nakoľko podľa § 5 zákona č. 503/2003 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne.

7.1. V priamej súvislosti s citovaným nálezom ÚS 249/2011 považoval žalovaný 1/ za potrebné uviesť aj právny základ riešeného prípadu, kde samotní sťažovatelia tvrdili, že sporná nehnuteľnosť im, ani právnym predchodcom nebola nikdy vyvlastnená a nikdy ich vlastníctvo neprešlo na Československý štát, čo nie je tento prípad, nakoľko vlastnícke právo a jeho základ je evidentný aj z PKV ako aj LV č. XXX.

7.2. Žalobkyňa opätovne zakladá svoj nárok na zákone č. 503/2003 Z. z. V prípade, ak nie je žalobcom dostatočne preukázané vlastnícke právo, nie je možné ani reštitučným zákonodarstvom, ani určením vlastníckeho práva, narušiť stav, ktorý je deklarovaný v súlade so zákonom č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností.

7.3. Podľa názoru žalovaného 1/ sa žalobkyňa nesprávne domnieva, že účasťou žalovanej 2/ ako žijúcej dedičky na strane žalovaného je splnená podmienka účasti. Z doterajšieho priebehu konania, kedy žalovaná 2/ nepodalala žiadne vyjadrenie, žalovaný 1/ usudzuje, že žalovaná 2/ s podanou žalobou nesúhlasí, a preto ju žalobkyňa uviedla na strane pasívne legitimovanej strany. Logickým výkladom by sa prišlo k tomu, že ak by súd pripustil naplnenie aktívnej legitimácie len u žalobkyne, postavenie a konanie žalovanej 2/ by mohlo viesť k úspechu žalovanej strany. Táto skutočnosť by teda v prípade obnovy dedičského konania znamenala, že práve pasívna žalovaná 2/ by sa dostala do výhodnej pozície potencionalneho dediča, čo je obchádzanie zákona.

7.4. Žalovaný 1/ ďalej uviedol, že sa mu podarilo nájsť časť pôvodnej spisovej dokumentácie, ktorá podľa jeho názoru prezentuje spornosť žalovaného nároku a potvrdzuje jeho tvrdenia o platnom vlastníckom práve obce. V rokoch 1964 až 1966 prebiehala ďalšia komunikácia medzi MNV a p. Y.. Z tejto komunikácie vyplýva pohyb hranice pozemkov v prospech p. Y.. Z predloženej korešpondencie a kúpnych zmlúv č. X/XX a č. X/XX vyplýva, že s istotou prišlo k finančnému vyrovnaniu za sporný pozemok a teda v konečnom dôsledku neprišlo k vyvlastneniu bez náhrady. Z korešpondencie vyplýva, že hranica pozemkov je sporná, teda časť výmery XXX m² žalovaného 1/ v súčasnosti zasahuje do existujúceho pozemku na p. č. XXX/X.

7.5. Kúpne zmluvy ďalej potvrdzujú, že došlo k finančnému vyrovnaniu, avšak až v roku 1990, kde bola dedičom (žalobkyňi a žalovanej 2/) vyplatená finančná hotovosť 600,-Kčs a 2.220,-Kčs. Túto skutočnosť tvrdil žalovaný 1/ už v prvom vyjadrení a vychádzal z výpovedí a starších pamäti. Žalovaný 1/ dospel k záveru, že v uvádzanej kúpnej cene 4.770,- Kčs bola zahrnutá aj cena za predmetný pozemok, avšak náhrady vo forme porastov vo výške 2.550,- Kčs, ako aj stanovenej niekoľkonásobne vyššej ceny za m². Celková cena bola teda 4.770,- Kčs za časť pozemku p. Y., teda pozemku priamo susediaceho so sporným pozemkom PKV č. XXX ako Q. o výmere XXX m². Z dochovaného záznamu písaného ručne vyplýva, že bol vykonaný pokus o prispôsobenie ceny „na porasty“, ktoré však v uvádzanom počte 15 sliviek nikdy nemohli reálne byť na predávanej ploche XXX m². Aj koncepcia „... za porasty 2.550,- Kčs spolu 4. 770,- Kčs“, teda mimo predtlačenej formy, jednoznačne evokuje snahu akoby včleniť túto náhradu do zmluvy a takáto kúpna zmluva je vysoko neštandardná, avšak s ohľadom na celú situáciu logická.

7.6. Je pochopiteľné, že niekoľko rokov trvajúce nezrovnalosti, o ktorých vedela prakticky celá obec, sa predošlé MNV pokúsilo vyriešiť takouto „tichou“ cestou, ktorá znamenala jednoznačnú spokojnosť strán. Po dohľadní týchto dokumentov a záznamov sa javí konanie žalobkyne ako účelové. Z komunikácie s bývalým starostom obce Y. je zrejmé, že žalobkyňa už pred niekoľkými rokmi s nebohú matkou oslovili vtedajšieho starostu obce za účelom odstránenia, podľa ich tvrdení „starých majetkových krívd“, avšak k reálnemu stretnutiu a riešeniu situácie nedošlo, nakoľko dôkazy o vlastníctve boli sporné a vo viacerých tvrdeniach sa rozchádzali, a preto nebol dôvod pochybovať o vlastníckom práve tak, ako je zapísané na LV č. XXX.

8. Písomným podaním zo dňa 12.08.2020 žalobkyňa navrhla zmenu žaloby a uviedla, že zabezpečila vypracovanie geometrického plánu č. XXXXXXXX - XX/XXXX, ktorým boli obnovené pôvodné hranice E KN p.č. XXX za účelom súdneho konania. Z geometrického plánu vyplýva, že pôvodná výmera Q. lúka v intraviláne o výmere XXX m² v súčasnosti zasahuje a tvorí S. zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² a S. zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m².

8.1. Pozemky zamerané geometrickým plánom sú oddelené od pozemkov vo vlastníctve žalovaného - LV č. XXX Q. TTP o výmere XXX m² a LV č. XXX S. zastavané plochy a nádvoria o výmere X.XXX . m².

8.2. Po oboznámení sa s obsahom geometrického plánu je zrejmé, že žalobkyňa by mohla žiadať aj S., avšak nakoľko sa jedná o pozemky zastavané školou, tieto si nenárokuje.

8.3. Po skutočnom zameraní spornej nehnuteľnosti geometrickým plánom žalobkyňa navrhla, aby súd po vykonanom dokazovaní vydal rozsudok, ktorým určí, že nehnuteľnosti, nachádzajúce sa v katastrálnom území Uhorské, oddelené geometrickým plánom L., autorizačne overenom N. dňa 12.5.2020 a úradne overenom Okresným úradom L., odborom katastrálnym dňa 19.05.2020 pod č. XX/XXXX . ako S. zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², C KN p.č. XXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² od pôvodných pozemkov vedených na Okresnom úrade Poltár na I. TTP o výmere XXX m² a na LV č. XXX S. zastavané plochy a nádvoria o výmere XXXX m² v podiele X/X patria do dedičstva poručiteľa Y., ktorý zomrel XX.XX.XXXX, po ktorom bolo základné dedičské konanie vykonané Štátnym notárstvom I. pod sp. zn. J., náhradné J.. Žalovaný v 1. rade je povinný nahradiť žalobkyňu trovy konania, ktoré budú vyčíslené v zákonnej lehote.

8.4. Čo sa týka námietky žalovaného 1/ voči obsahu rozhodnutia ÚS 249/2011, z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky nie je podstatný spôsob straty vlastníckeho práva, ale záver súdu, v zmysle ktorého je občan oprávnený obrátiť sa na všeobecný súd so žalobou napriek uplynutiu lehoty na podanie reštitučného nároku.

8.5. Čo sa týka účasti T. na strane žalovanej, žalobkyňa uviedla, že podľa ustálenej judikatúry, je podmienkou možnosti konania účasť všetkých dedičov poručiteľa. Nie je podstatné, či na strane žalobcu alebo žalovaných. V prípade úspechu v spore bude žalovaná v 2. rade prichádzať ako dedička po poručiťovi a zostane jeho dedičkou napriek tomu, že nemá záujem byť na strane žalobcov.

8.6. Žalovaný 1/ predložil dve kúpne zmluvy (K.), ktoré sa týkajú výkupu pozemkov v rámci regulácie potoka. Žalobkyňa a jej sestra predali dve malé časti pozemkov nachádzajúce sa priamo v toku a stromy, ktoré boli predmetom odpredaja, museli byť odstránené za účelom prístupu ťažkej techniky pri regulácii potoka. V žiadnom prípade sa nejednalo o dodatočné vyplatenie vyvlastneného pozemku.

9. Keďže žalobkyňa predložila geometrický plán č. XXXXXXXX-XX/XXXX, na základe ktorého žiadala zmenu žalobného návrhu, uznesením č.k. 21C/1/2020-139 zo dňa 16.02.2021 súd pripustil zmenu žaloby v tomto znení: „Súd určuje, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území D., oddelené geometrickým plánom č. XXXXXXXX-XX/XXXX vyhotoveným L. autorizačne overeným N. dňa 12.05.2020 a úradne overeným Okresným úradom L., katastrálny odbor, dňa 19.05.2020 pod č. XX./XXXX, ako parcely registra „S. druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, o výmere XXX m² a p.č. XXX/X, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, o výmere XXX m², od pôvodných pozemkov vedených Okresným úradom L. ako parcela registra „Q., druh pozemku: trvalé trávne porasty, o výmere XXX m² a na LV č. XXX, ako parcela registra „S., druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, o výmere XXXX m², v podiele X/X . patria do dedičstva po poručiťovi: Y. ktorý zomrel XX.XX.XXXX, po ktorom bolo vedené základné dedičské konanie Štátnym notárstvom I. pod sp. zn. J. a náhradné

dedičské konanie pod sp. zn. J.. Žalovaný 1/ je povinný nahradiť žalobkyni trovy konania, ktoré budú vyčíslené v zákonnej lehote.“. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 16.03.2021.

10. Vo veci sa uskutočnili tri súdne pojednávania dňa 15.06.2021, 20.07.2021 a 01.12.2021.

11. Na pojednávaní dňa 15.06.2021 právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že predmetný spor považuje za spor, v ktorom sa musí rozhodnúť najmä právna otázka. Nepovažuje ho za spor, v ktorom by sa muselo niečo dokazovať, pretože dedičskú líniu po poručiteľovi Y. preukázali. Stranami sporu sú všetci jeho dedičia. Predmetom sporu je reštitučný nárok, ktorý si pani T. neuplatňovali v zmysle reštitučných zákonov, avšak napriek tomu, že zmeškali lehotu na uplatnenie reštitučných nárokov, vlastnícke právo im nezaniklo. Podľa predloženej komunikácie poručiteľ žiadne finančné plnenie neobdržal a napokon neobdržal za svoj pozemok ani sľubovaný náhradný pozemok. Právne posúdenie, či je možné takýto spor riešiť v zmysle načrtnutého nálezu Ústavného súdu bude patriť súdu. Zároveň poukázala na list MNV z novembra 1959, kde samotné MNV uvádza pánovi R., že „ste nedostali žiadnu náhradu, to je pravdou“. Pre žalobkyňu je nemožné dokazovať, že sa niečo nestalo. Pre úplnosť uviedla, že celá parcela č. 201 patrila rodine žalobkyne. V geometrickom pláne sa obnovili hranice 201-čky a vypustila sa časť pozemku pod školou.

12. Žalovaný 1/ na pojednávaní uviedol, že rovnako vníma spor ako právny problém. V žiadnom prípade nikto nespochybňuje nárok na pozemok z minulosti, ale zarazilo ho, že sa po toľkých rokoch vyvinula požiadavka na vrátenie tohto pozemku dedičom, o to viac, že žalujúca strana žiadala od obce výmenu pozemkov, kde obec bola ústretová, vyšla im maximálne v ústrety, aby sa ich dva pozemky vedľa seba susediace scelili. Preto bola obec nemilo prekvapená týmto návrhom, keďže na tomto pozemku bývalej starej školy má momentálne športovisko a bolo tam vybudované multifunkčné ihrisko. Vedľa bol tenisový kurt, ktorý sa teraz až tak nevyužíva, ale s parcelou majú plány do budúcnosti, ktoré už boli rozpracované. Žalovaný 1/ nechcel tvrdiť, že podanie mohlo s tým súvisieť, ale evokuje to niečo. V prípade nevýstavby bytovky by spravili oddychovo-športovú zónu s malým amfiteátrom, kde chcú použiť základy bývalej starej školy. Žalovaný 1/ sa domnieva, že za tie roky bolo dosť času na to, aby sa tieto majetkové veci vysporiadali. Vyplatenie alebo nevyplatenie pozemkov považuje žalovaný 1/ za sporné. Predložené boli dve kúpne zmluvy a boli doložené listinné dôkazy, že bola vyplatená suma za nejaké porasty, ktoré sa mali nachádzať na parcelách, ktorých sa týka kúpna zmluva. Podľa názoru žalovaného 1/ sa obecny úrad v tej dobe chcel chrániť a chcel sa s nimi nejakým spôsobom vyrovnáť, nie štandardným spôsobom, ale finančne, aby tomuto sporu bol pokoj. Pri oboch kúpnych zmluvách je čestné prehlásenie, že niekedy tam stromy, za ktoré dostali vyplatené financie, rástli. Keď si to žalovaný 1/ dal dokopy sedliackym rozumom, o aký pás ide podľa geometrického plánu aj na jednej, aj na druhej strane, tak v podstate na ploche XX - XXX m² malo byť napríklad 11 sliviek, ktoré sa tam technicky nemohli zmestiť. Preto mu to pripadá tak, že v tej dobe niekto hľadal cestu, ako sa s nimi vyrovnáť, keďže sa tento spor ťahal 40 rokov. Žalovaný 1/ má za to, že kúpnu zmluvu č. 1 a 2 a tými sumami hľadala obec spôsob, ako sa s nimi finančne vyrovnáť, pretože s bývalým majiteľom bola ťažká komunikácia. Zo strany obce bola niekoľkonásobná snaha, aby sa to dotiahlo. S ostatnými majiteľmi nebol problém, tu sa to nepodarilo doriešiť. Bolo dosť času, aby si to dotiahol so štátom. Z jeho strany nebol záujem. Je zaujímavé, že po tom, čo obec vyšla v ústrety žalobkyni s výmenou pozemkov pre jej dcéru, o mesiac prišla táto žaloba. 30 rokov bol boj a potom 30 rokov bolo ticho po uzavretí kúpnych zmlúv. V súčasnosti je na spornej parcele tenisový kurt, predtým tenisové ihrisko. Dnes je táto parcela súčasťou areálu materskej školy. Pred dvomi rokmi bola spracovaná štúdia výstavby bytového domu s bytovými jednotkami a vtedy si niekto zmyslel, že to patrí jeho starému otcovi. Niekto vypustil fámu, že ide o výstavbu sociálnych bytov pre G.. Môže to súvisieť s touto žalobou.

13. Splnomocnený zástupca žalovanej 2/ na pojednávaní uviedol, že jeho názor je taký, aby to bolo tak, ako doteraz, že to bude dobré pre obec.

14. Po prvom pojednávaní vo veci samej dňa 16.06.2021 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobkyne ku kúpnyim zmluvám č. X/XX a X/XX predloženým žalovaným 1/. Z obsahu kúpnej zmluvy K. vyplýva, že v roku 1990 Československý štát zastúpený MNV D. odkúpil od žalobkyne a žalovanej 2/ časť Q. značená v geometrickom pláne č. XXX-XXX-XXX-XX (ktorý nebol zo strany žalovaného predložený) ako diel XX o výmere XX m². Podľa čestného prehlásenia predsedu MNV a tajomníka MNV a p. E. R. sa na pozemku nachádzali porasty uvedené v prílohe č. 1 kúpnej zmluvy, za ktoré bola vyplatená majiteľkám náhrada 1.291,- Kčs. Za pozemok bola vyplatená kúpna cena v sume 600,- Kčs. Z obsahu kúpnej zmluvy č. X/XX.

vyplýva, že v roku 1990 Československý štát zastúpený MNV D. odkúpil od žalobkyne a žalovanej 2/ časť Q. označená v geometrickom pláne č. XXX-XXX-XXX-XX ako diel X o výmere XXX m². Podľa čestného prehlásenia predsedu MNV a tajomníka MNV a p. E. R. sa na pozemku nachádzali porasty uvedené v prílohe č. 1 kúpnej zmluvy, za ktoré bola vyplatená majiteľkám náhrada 2.550,- Kčs. Za pozemok bola vyplatená kúpna cena v sume 2220,- Kčs. Jedná sa o pozemky odlišné od spornej nehnuteľnosti. Z doloženého geometrického plánu je viditeľné umiestnenie pozemkov. Jedná sa o výkup pozemkov za účelom regulácie vodného toku. Z geometrického plánu tak isto vyplýva umiestnenie nehnuteľností na brehu vodného toku. Tento výkup pozemkov nemal s vyvlastňovacím konaním z 50-tych rokov nič spoločné. Vyvlastňovacie konanie je osobitný procesný postup odňatia vlastníctva, ktorý je ukončený vyplatením náhrady za vyvlastnený pozemok. Je ťažko predstaviteľné, že by MNV D. vyplácalo náhradu vnučkám majiteľa vyvlastneného pozemku po 40 rokoch od začatia vyvlastňovacieho konania, a to v rámci náhrady za porasty pri výkupe pozemkov za účelom regulácie vodného toku.

15. Dňa 15.07.2021 bolo súdu doručené aj písomné vyjadrenie žalovaného 1/, v ktorom uviedol, že žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 12.08.2020 po vzhľadnutí predložených kúpnych zmlúv (., teda len samotných zmlúv bez príloh, potvrdila, že sa jedná o „dve malé časti pozemkov nachádzajúce sa priamo v toku a stromy, ktoré boli predmetom odpredaja, museli byť odstránené za účelom prístupu ťažkej techniky pri regulácii potoka“. Žalobkyňa však už vo vyjadrení zo dňa 16.06.2021 po vzhľadnutí kúpnych zmlúv aj s prílohami vrátane geometrických plánov už uvádza: „umiestnenie nehnuteľností na brehu vodného toku“. Samotná žalobkyňa v tomto vyjadrení používa termín „ťažko predstaviteľné“, čiže nie nemožné a v tom špecifickom spore je akékoľvek spochybnenie skutočnosti, či došlo k vyplateniu, v prospech žalovaného 1/ ako súčasného vlastníka.

15.1. Vo vzťahu ku geometrickému plánu č. XXX-XXX-XXX-XX je jednoznačné, že diel XX o výmere XX m² sa nachádza už vedľa existujúceho (upraveného potoka), ktorý je zaznačený ako p.č. XXXX/X, . čiže je preukázané, že sa jedná o riešenie prístupovej cesty o šírke X metrov. Vo vzťahu ku geometrickému plánu č. XXX-XXX-XXX-XX je jednoznačné, že diel X o výmere XXX m² sa nachádza už vedľa existujúceho (upraveného potoka), ktorý je zaznačený ako p.č. 1XXX/X, čiže je preukázané, že sa jedná o riešenie prístupovej cesty o šírke spomínaných X metrov.

15.2. Nielen vyššie opísané tvrdenia žalobkyne sú podľa názoru žalovaného 1/ zavádzajúce, ale žalobkyňa vo viacerých smeroch používa len dohady, ktoré pod tlakom predložených dôkazov mení a prístupuje k zmene svojej argumentácie, čo je v príkrom rozpore so zásadou, že strany by mali pravdivo a úplne opísať rozhodujúce skutočnosti. Všetky predložené dôkazy nasvedčujú, že k vyplateniu finančných prostriedkov prišlo práve takým spôsobom, ako bolo uvádzané na pojednávaní dňa 15.06.2021, kde zároveň sama žalovaná 2/ prostredníctvom zástupcu uviedla, že stav by mal ostať tak, ako je, čiže nehnuteľnosť je právom vo vlastníctve obce.

15.3. Žalobkyňa zrejme opätovne zavádzala nielen súd, ale aj žalovaného 1/, ak vo vyjadrení zo dňa 12.08.2020 uviedla, že stromy boli odstránené pri regulácii potoka pri prístupe ťažkej techniky a v žiadnom prípade sa nejednalo o dodatočné vyplatenie. Tu je veľmi podstatné upriamiť pozornosť na čestné vyhlásenie (súčasťou zmlúv č. X/XX a X/XX.), ktoré hovorí, že „v roku 1987“ sa nachádzali trvalé porasty tak, ako sú uvedené v prílohe č. 1 kúpnej zmluvy č. X/XX a X/XX. Nemenej zaujímavou skutočnosťou je to, že príloha je z roku 1990. Úprava potoka sa realizovala v rokoch 1961 - 1962, kedy už bola vytvorená prístupová cesta pre pracovné stroje (listina z 1964), s čím bol aj bývalý majiteľ oboznámený. Celá záležitosť pokračovala ešte v ďalších rokoch, kde boli zistené chyby pri zameraní (listina 1970) a dochádzalo k urgenciám o vybavenie ešte aj v roku 1986.

15.4. Na základe doložených listín žalovaný 1/ tvrdí, že všetky sporné nehnuteľnosti museli byť vysporiadané, nakoľko podľa doložených geometrických plánov bola plánovaná nová individuálna výstavba, kde sa mu podarilo dohľadať ďalší listinný dôkaz, „Zoznam č. XX“. Je ťažko predstaviteľné, že by žalobkyňa a žalovaná 2/ súhlasili s novou výstavbou na pozemkoch, ktoré boli vykúpené podľa geometrických plánov, pričom ide o priamo susediace nehnuteľnosti s vyvlastnenou. Listina preukazuje vyplatenie ďalších finančných prostriedkov pre žalobkyňu a žalovanú 2/ vo výške 945,50 Kčs a 2.385,- Kčs každej spoluvlastníčke.

15.5. Ak je teda preukázané, že práce na úprave toku potoka aj s prístupovou cestou prebehli v roku 1961-1962, s prípravami od roku cca 1960, a k spísaniu kúpnych zmlúv č. X/XX a X/X0 došlo po 30

rokoch, čo sama žalobkyňa potvrdila, javí sa tvrdenie žalovaného 1/ o dodatočnej náhrade za dostatočne preukázané logickou postupnosťou, ale aj v súvislosti so všetkými faktami a vyvracia to tvrdenie, že náhrada a čestné prehlásenie skutočne mali byť potvrdením stavu v roku 1987. Práve naopak, je to preukázaním, že celá náhrada za stromy je len zastretím náhrady za sporný vyvlastnený pozemok (predmet žaloby). V kontexte žaloby a časovej postupnosti všetky nehnuteľnosti, teda vyvlastnený pozemok a pozemky okolo potoka, spolu súvisia a nie je možné ich od seba oddeliť. Žalovaný 1/ má za to, že žalobkyňa v spore neuniesla dôkazné bremeno a počas celého konania niekoľkokrát zmenila „smerovanie“ sporu. Je potrebné, aby súd pri rozhodovaní zohľadnil všetky skutočnosti, nakoľko je nesporné, že zo strany žalobkyne ide o špekulatívny spôsob možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva. Obec v zmysle zákona o obecnom zriadení je povinná chrániť a zveľaďovať majetok obce. Za týmto účelom v priebehu ďalšieho konania a podľa výsledku sporu zväži v zmysle § 93 ods. 2 CSP požiadať Okresnú prokuratúru Lučenec o vstup do konania, resp. ak sa potvrdia všetky relevantné informácie, ktoré už v tomto štádiu nasvedčujú uvádzanie vedome nepravdivých a skresľujúcich údajov, podať trestné oznámenie.

15.6. V tomto štádiu je už nespochybniteľné, že žalobkyňa účelovo podala žalobu na súd po takmer 70 rokoch, pričom nevyužila ani jedinú možnosť a nedomáhala sa svojho práva prostredníctvom reštitučného zákonodarstva. Za týmto konaním bol úmysel v súhre viacerých okolností aj to, aby sa znížila dôkazná sila na strane žalovaného 1/. Táto právna situácia je viac-menej riešená v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/144/2007 zo dňa 06.08.2008. Zároveň žalovaný 1/ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžo/166/2010 zo dňa 08.02.2011, kde sa okrem iného uvádza aj to, že je na žalobcov, aby predložil vyvlastňovacie rozhodnutie, čo žalobkyňa neurobila. Napriek nespočetnej judikatúre a názoru, že ak nebolo preukázané, že finančná náhrada vyplatená bola, platí, že takáto náhrada vyplatená nebola, tak žiadna relevantná judikatúra najvyšších súdnych autorít v Slovenskej republike jednoznačným spôsobom nestanovila, ako má napríklad v tomto prípade obec preukázať, že finančná náhrada vyplatená bola, či to má to byť dohoda účastníkov, potvrdenie o prevzatí a odovzdaní náhrady, peňažný poukaz (ústrižok), v akom časovom horizonte má byť náhrada vyplatená, či postačuje snaha štátu náhradu vyplatiť, či je neochota prevziať určenú náhradu akceptovateľná, aké obdobie má obec takéto doklady archivovať. Na žiadnu z týchto otázok právna veda, ani judikatúra odpoveď nedáva, teda v tomto konkrétnom prípade má žalovaný 1/ za to, že súd v prípade, ak by žalobe vyhovel, tak by svojím rozhodnutím porušil stav právnej istoty, nakoľko žalobca neuniesol dôkazné bremeno, počas konania svoje tvrdenia upravoval a „de facto“ počas celého konania „lavíroval“ v zmysle vyjadrení žalovaného 1/.

15.7. Žalovaný 1/ si je vedomý, že toto konanie a všetky uvádzané fakty sú do značnej miery po uplynutí 70 rokov nezrozumiteľné a možno v dnešnej dobe nepochopiteľné, no v období rokov 1948 - 1989 boli takéto medziľudské vzťahy a riešenia bežné, nakoľko pravidlá vtedajšieho režimu nie vždy korešpondovali so snahou ľudí vychádzať v jednej dedine a urovnať medziľudské vzťahy za každú cenu. Preto žiadal, aby po zohľadnení predložených listinných dôkazov súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

16. Na pojednávaní dňa 20.07.2021 bol na návrh žalovaného 1/ vykonaný výsluch žalobkyne, ktorá uviedla, že mali veľikánsku záhradu, zobrali im najprv časť, nedali im za to nič. Kolkokrát chodila na obecný úrad aj s mamou, aj so starkou, nič im nedali. Mali dve záhrady. V maličkovej záhrade boli štyri jasene, slivka a oliva. V druhej veľkej záhrade bolo veľa sliviek. V tomto konaní ide o túto veľkú záhradu. Boli tam husto stromy, slivky, jablň, hruška, čerešňa, vyrúbali ich. Starému otcovi nechceli dať peniaze. Sľúbili, že mu dajú za to záhradu, že ju môže užívať. Užíval ju asi dva alebo tri roky, potom prišiel nový starosta, ten mal kamaráta, ktorý chcel stavať dom, volal sa I., dali mu tú záhradu a on si tam postavil dom. Ku skutočnosti, že MNV ponúkal pánovi R. za pozemok peňažnú náhradu sa žalobkyňa nevedela vyjadriť. Žalobkyňa ďalej uviedla, že keď padol komunizmus, ona reštituovala, pomáhal jej V., lebo sa do toho nevyznala. Reštituovala majetok. K základom tohto sporu považovala žalobkyňa za potrebné uviesť, že keď mala asi 12 - 13 rokov, vracala sa zo školy domov a na dvore stál jej otec a starý otec a boli pri nich takí traja ľudia v dlhých kabátoch. Jeden z nich sa jej opýtal, kde by chcela v budúcnosti študovať. Ona povedala, že na strednej, aj vysokej škole a on sa jej smial, že z nej nikdy nebude učiteľka, pretože starý otec nechcel podpísať do JRD, že ho má presvedčať. Nakoniec starý otec podpísal do JRD a ju zobrali do školy. Potom prišli o kravu, vozy, majetok, otec si musel hľadať robotu. Keď prišla reštitúcia, mali im vrátiť majetok, boli tam hory, lesy. Čakali, že im pôdu vrátia. Starý otec, aj otec čakali. Reštitúcia prišla a nikto im nič nevrátil. Y. vrátili a im záhradu nie. Na otázku žalovaného 1/, keď reštituovali, ako povedala žalobkyňa, a Y. vrátili a im nie, či z toho vyplýva, že nežiadali o vrátenie napr. tejto parcely,

alebo im nebolo vyhovené, žalobkyňa uviedla, že nežiadala o to, lebo o tom nevedela. K poznámke žalovaného 1/, že podklady, že im pozemok patril, boli priložené k žalobe, takže vedela, že jej to patrí, žalobkyňa uviedla, že ona nie je žalobkyňa, to jej dcéra. Na žalobe však trvala s tým, že chce, aby im vrátili záhradu. Na otázku žalovaného 1/, kde boli stromy, žalobkyňa uviedla, že v oboch záhradách, nie kde je školský dvor, ale pri potoku, a to ešte predtým, ako sa robil potok, keďže ich najprv museli vyrúbať.

17. Právna zástupkyňa žalobkyne doplnila, že miestny národný výbor alebo okresný národný výbor sa nemusel dohodnúť s pánom R., len mu vyplatiť náhradu. K fingovaným zmluvám uviedla, že si nevie predstaviť, že by si miestny národný výbor dal urobiť dva fiktívne geometrické plány v roku 1981 a v roku 1982 a podpísali by sa dve fiktívne kúpne zmluvy, ktoré by podpísal predseda MNV a urobili čestné prehlásenia. To považuje za nemožné.

18. Žalovaný 1/ opätovne uviedol, že bola vôľa obce sa dohodnúť s právnym predchodcom žalobkyne, o čom svedčí korešpondencia, ale nebolo s kým, ochota z druhej strany dohodnúť sa nebola na ničom. Predložené listinné dôkazy majú preukázať, že regulácia potoka bola ešte v 60. rokoch. V 90. rokoch bol potok tak, ako je teraz. Podľa názoru žalovaného 1/ kúpne zmluvy v 90. rokoch boli iba fingované, keďže žiadne stromy v 90. rokoch pri potoku už neboli. Toľko stromov ani nemohlo byť na takej ploche. Čestné prehlásenie, ktoré bolo prílohou kúpnych zmlúv, sa podpísalo, aby bol niekto krytý, aby sa prehlásilo, že tam stromy boli a takto sa chceli vysporiadať.

19. Na predmetnom súdnom pojednávaní žalobkyňa a žalovaný 1/ navrhli vykonať obhliadku spornej parcely č. XXX na mieste samom a na tomto mieste vyslychnúť aj svedkov - geodeta L. X.

20. Dňa 28.10.2021 sa uskutočnila obhliadka parcely č. XXX na mieste samom v obci D. v tzv. bývalej školskej záhrade, resp. na bývalom školskom dvore. Pozorovaním na mieste samom bolo zistené, že cestou v smere od parcely č. XXX k potoku vedie prístupová cesta stredom cez pozemok, ktorý v súčasnosti patrí Y. (dcére žalobkyne) a jej manželovi. Obci patrila cesta medzi týmito dvoma pozemkami. Táto cesta vo vlastníctve obce bola vymenená za pozemok popri potoku, ktorý bol v roku 1990 kúpny zmluvami prevedený, aj vyplatený, avšak nedošlo k zmene vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. K výmene obecného pozemku došlo v roku 2019 tak, že cesta sa stala vlastníctvom rodiny pani X. a bol vymenený obecný pozemok, ktorý vedie popri potoku. Podľa udania starostu obce sa jedná o tie pozemky, ktoré boli predmetom kúpnych zmlúv č. X a X z roku 1990. V danom období boli od žalobkyne a žalovanej 2/ uvedené pozemky odkúpené a aj vyplatené, avšak neboli doriešené na katastri nehnuteľností, takže v roku 2019 sa vymenili za pozemok obce, ktorý prešiel do vlastníctva pani X..

21. Starosta obce D. za žalovaného 1/ pri obhliadke na mieste samom tiež uviedol, že obec im vyšla už dvakrát v ústrety, kedy vymenila už odkúpený pozemok obcou za obecný pozemok, vrátane stromov, ktoré sa v tom čase na tých pozemkoch nemohli nachádzať. Pani X. s manželom obec vydierali, že v prípade, ak im nevymenia obecný pozemok, teda cestu, ktorá viedla cez ich pozemok, zatarasia cestu a možnosť prechodu popri potoku tým, že vytvoria zábranu od pozemku pani X., teda od plota, po mostík, ktorý vedie cez potok. Starosta obce vyslovil presvedčenie, že na XX m² po pravej strane mostíka nemohlo byť 7 stromov a po ľavej strane mosta na XXXmX XX stromov. Boli tu stromy, ale tie boli v záhrade pred reguláciou potoka v roku 1960. Napriek tomu, že tu stromy neboli, im bola vyplatená finančná odplata. Starosta obce uviedol, že so svedkyňou Y. sa o navrátení pozemku č. XXX rozprávali len kamarátsky, nie oficiálne, žiadna žiadosť nikdy nebola podaná.

22. Žalovaná 2/ T. pri obhliadke uviedla, že popri potoku, po pravej strane boli tri alebo štyri jasene, ktoré vyrúbala ešte jej otec. Na druhej strane plota domu pani X. mali záhradu, v ktorej sa sadilo. Po ľavej strane cesty, ktorá rozdeľuje pozemok pani X., v smere k potoku, mali tri alebo štyri stromy a uprostred bola hruška. Na tejto časti pozemku sadila starká a oni si sadili na bývalom školskom dvore. V časti záhrady, kde mali stromy, teda po ľavej strane cestičky, boli stromy, ktoré v súvislosti s reguláciou potoka museli vyrúbať. Ku kúpny zmluvám č. X/XX a X/XX . žalovaná 2/ uviedla, že ona žiadne peniaze nedostala, kúpne zmluvy nepodpísala, to nie je jej podpis. Na otázku, kto teda zmluvy podpísal, žalovaná 2/ uviedla: „No tak mama a dala ich Y., oni za mojím chrbtom piekli všetko.“

23. Svedok L., geodet, ktorý vyhotovil geometrický plán č. XXXXXXXX-XX/XXXX zo dňa 11.05.2020, uviedol, že podkladom geometrického plánu bola stará pozemno-knižná mapa. Na otázku súdu, či to, čoho sa domáha v tomto konaní žalobkyňa, že patrí do dedičstva po jej starom otcovi, spadá do výmery

pôvodnej parcely č. 201, keďže žalovaný 1/ považoval hranicu pozemku za spornú, svedok uviedol, že je to určité na pôvodnej parcele č. XXX. Jedna hranica bola už určená geometrickým plánom, ktorý je urobený na ďalší pozemok, rovnako na budovu škôlky bol urobený geometrický plán. Účastníci konania tu nemali záujem o zastavané plochy, teda o budovy, len o pozemok. Po budovy chcú len dve parcely.

24. K výpovedi svedka L. poznamenal starosta obce D. (žalovaného 1/), že v prípade, ak by bol realizovaný tento geometrický plán, v podstate by novovzniknutá parcela kopírovala budovu materskej školy po značnej dĺžke, kde by bol reálne obmedzený vstup do priestorov, nakoľko tá parcela by hraničila s budovou. Do dverí materskej školy, do záchodov a jedálne by sa nedostali. Nehovoriac, že tadiaľ vedie vodovod. Tým pádom by obecný vodovod bol na novovzniknutej parcele.

25. Svedkyňa Y., dcéra žalobkyne, vo výpovedi uviedla, že v podstate od malička bola v dome v D. do 3,5 roka tam vyrastala. Bola tam so svojou starkou a starkým, ešte vtedy žila aj prastarká, aj prastarký. Tento pozemok spomínali stále. Oni to brali stále ako veľkú krivdu, veľa jej rozprávali, že im pozemok zobrali, ako o to bojovali, ako písali na obecný úrad a nikdy táto krivda nebola nejakým spôsobom vyjasnená a vyhodená, čiže oni do poslednej chvíle túžili, aby sa ten pozemok vrátil nazad. Svedkyňa uviedla, že boli aj za starostom obce pánom U., ktorý im hovoril, že vie, že je to ich, to sa vyrieši. Stále sa to odkladalo. Nakoniec pán U. povedal, že už má koniec volebného obdobia, nech to nechajú na nového starostu. Tak znova čakali. Keď prišiel pán C., zase im povedal, aby ešte chvíľku počkali, že vie, že je to ich, rozprával som s pánom U.. Svedkyňa a jej manžel stále sprevádzali starkú, keď sa domáhala vrátenia pozemku. Prastarý otec nechcel peňažnú náhradu za odňatý pozemok, chcel nazad svoj pôvodný pozemok.

26. Svedok J., za žalobkyne, uviedol, že v obci D. na adrese D. býva od roku 1991. Na tejto adrese bývali s manželkou, aj s jej starou mamou asi dva roky, potom sa odsťahovali do činžiaku v D. do samostatnej bytovej jednotky, ale prakticky každý deň boli na tejto adrese. Už keď sa tam nasťahoval, starká hovorila, že toto kedysi bola jedna veľká záhrada. Keď tam prišiel bývať, tak ich už bol len oplotený pozemok. Starká povedala, že im to zobrali a nedali im za to náhradu. S pánom U., starostom obce, túto záležitosť viackrát riešili, ale stále povedal, že ešte nie, ešte počkajme. Naposledy to s ním riešili asi rok pred voľbami, a to už povedal, aby to riešili s novou garnitúrou. On hovoril, že o všetkom vie, že je to ich. S pánom U. to riešil osobne. Informatívne sa pýtal, pretože s pani X. boli manželka a starká tu bývala. L., ktorý zomrel v roku 1979, nepoznal.

27. Svedok Y., ktorý bol v období od rokov 1991 až 2018 starostom obce D., do výpovedi uviedol, že za jeho pôsobenia neboli žiadne oficiálne písomné požiadavky ohľadne pozemku, o ktorý sa jedná. Keby boli písomné požiadavky, muselo by sa to riešiť na obecnom zastupiteľstve, pretože sám starosta by to riešiť nemohol. Na uvedenom pozemku pôvodne plánovali výstavbu novej základnej školy, potom sa tam postavilo tenisové ihrisko, k tomu sa musel pripojiť aj list vlastníctva. Ak boli nejaké neoficiálne požiadavky na vyriešenie sporného pozemku, boli skôr zo strany starkej, ale týkali sa pozemkov okolo potoka, nikdy nie pozemku, ktorý bol v bývalom školskom dvore, ale to vždy uzavrel s tým, že to je skôr otázka L. to bola ešte výstavba asi v roku 1962. Nič však nebolo doručené, inak by to musel riešiť s obecným zastupiteľstvom. Skôr by to mala byť požiadavka na MNV, ale na neho ako starostu, na obecný úrad alebo obecné zastupiteľstvo požiadavka nebola. V reštitúcii sa riešili veci, napríklad v reštitúcii sa vracala budova starej základnej školy pánovi Y.. Keby sa boli ozvali vtedy, tak by to boli riešili.

28. V následnom písomnom vyjadrení zo dňa 19.11.2021 doručenom súdu žalovaný 1/ opätovne poukázal na podľa jeho názoru neštandardne zvolenú legitimitáciu strán sporu, nakoľko žalovaná 2/ v postavení žalovaného bude úspechom, resp. neúspechom dotknutá inak, než to pripúšťa právna teória a samotné postavenie žalovaného. Na pojednávaní dňa 15.06.2021 splnomocnený zástupca žalovanej 2/ uviedol, že by bolo dobré, keby veci ostali tak, ako sú. Už toto tvrdenie dokazuje, že žalovaná 2/ sa so žalobou nestotožňuje, nakoľko podľa názoru žalovaného 1/ si je vedomá spornosti samotného nároku, ako aj skutočnosti, že náhrada za sporný pozemok p.č. 201 im bola vyplatená. K spochybňovaniu podpisu na kúpnych zmluvách z roku 1990 zo strany žalovanej 2/ prichádza po niekoľkých mesiacoch, pričom rozporovať túto skutočnosť mohla už na pojednávaní dňa 20.07.2021, ktorého sa nezúčastnila.

28.1. V tomto smere považuje žalovaný 1/ za zarážajúce tvrdenie právnej zástupkyne žalobkyne, že „ani jej klientka tieto zmluvy nepodpísala“. Vo vyjadrení zo dňa 16.06.2021 však právna zástupkyňa žalobkyne nenamietala existenciu, právny dôvod a ani samotný podpis, oproti tomu vysvetľuje a potvrdzuje existenciu zmlúv a vyplatenie finančných prostriedkov. Inak povedané, právna zástupkyňa

sa účelovo pripojila k tvrdeniam žalovanej 2/, avšak nie je zrejmé, z akého dôvodu vie právny zástupca verifikovať podpis klientky - žalobkyne, ktorá sa tak zásadného úkonu, ako je obhliadka, osobne nezúčastnila. Túto skutočnosť považuje žalovaný 1/ za zásadnú, ktorá preukazuje dodatočné vyplatenie finančných prostriedkov. Kúpne zmluvy č. X/XX a č.X/XX predstavujú verejné listiny, ktoré potvrdzujú pravdivosť toho, čo je v nich uvedené, ak nie je dokázaný opak. To znamená, že na verejnú listinu sa hľadí ako na správnu a pravdivú, ak protistrana nespochybní jej obsah. Verejná listina je písomný dokument, na ktorom je odtlačok pečiatky slovenského orgánu/úradu alebo úradnej osoby a podpis úradnej osoby. Na druhej strane stojí potvrdenie žalovanej 2/, že peniaze dostala jej mama a dala ich „Y.“, teda žalobkyni, a teda odporuje samotnému tvrdeniu o neexistencii kúpnych zmlúv. Neustále protirečenie a lavírovanie v argumentoch podľa situácie z pohľadu žalovaného 1/ potvrdzuje jeho tvrdenie o vedomosti žalobkyne aj žalovanej 2/ o vyplatení náhrady za sporný vyvlastnený pozemok. Zároveň žalovaná 2/ potvrdila jeho tvrdenia v tom, že na spomínaných parcelách nemohlo byť viacero stromov, keď uviedla, že tam boli len X-X stromy.

28.2. K priebehu obhliadky, konkrétne k svedkovi L.alovaný 1/ uviedol, že predložený geometrický plán v zásade hovorí, že pôvodná parcela č. XXX bola rozdelená na p.č. XXX/X, XXX/X, XXX/X a XXX/X. Z dôvodu umiestnenia novej školy bola vytvorená aj nová p.č. XXX/XX. Žalovaný 1/ opätovne namietal samotné skutočné umiestnenie pozemku. Svedok uviedol, že ako podklad slúžila stará pozemno-knižná mapa, pričom reálne zameranie bolo od starej budovy, čo je účelové, nakoľko to spôsobuje značné posunutie celej pôvodnej parcely č. XXX smerom k už existujúcej stavbe školy a škôlky. Nie je vinou žalovaného 1/, že žalobca nezískal dostatok podkladov k vytvoreniu relevantného geometrického plánu, ktorý by nebol spochybniteľný v zameraní spornej - pôvodnej parcely č. XXX.

28.3. Zo súčasného zakreslenia a preklopenia je zrejmé, že hranica pozemku p.č. XXX a p.č. XXX/X sa prekrývajú, čo je v prospech žalobkyne a taktó túto hranicu prevzal aj geometrický plán, pričom na pôvodnej mape je viditeľný posun smerom k p.č. XXX/, v mieste hranice o dĺžke XX,XXm podľa geometrického plánu. Tento náklon má súvis aj s hornou hranicou pozemku, kde v mieste hranice XX,XX m od bodu 4 k rohu budovy de facto znemožňuje prístup žalovanému 1/ k nehnuteľnostiam, čo na súčasnej mape nie je. Túto špecifickosť spôsobuje nielen nejednoznačné označenie hraníc tak, ako to udáva svedok, ale aj posunutie celej pôvodnej p.č. XXX smerom k existujúcim stavbám. Takéto usporiadanie vzťahov je šikanóznym výkonom práva v prospech žalobcu, nakoľko výrok súdu, tak ako ho navrhuje žalobca, by bol podkladom pre ďalšie súdne konanie o určenie vecného bremena, a to práva prechodu, kde by bol žalovanému 1/ obmedzený reálny prístup k novovzniknutej p.č. XXX/XX, nehovoriac, že cez novovzniknutú p.č. XXX/X vedie obecný vodovod. Ak by teda hranica pozemku mala byť bezprostredne pri stavbe, ktorá je využívaná ako školské a výchovné zariadenie, bolo by nutné túto stavbu v zmysle § 12 vyhlášky č. 532/2002 Z. z. oplotiť, čo by bolo možné jedine v smere do prípadného pozemku žalobkyne.

28.4. Výpoveď svedkyne Y. považoval žalovaný 1/ za tendenčnú a účelovú, pretože svedkyňa sa v tejto právnej veci stavia do role žalobkyne, nakoľko prípadný úspech v spore bude znamenať jej majetkový prospech v následnom dedičskom konaní.

28.5. Žalovaný 1/ opätovne argumentoval účelovosťou podanej žaloby. Rozhodnutie súdu v tejto veci má vysporiadať sporné vzťahy a nie byť podkladom pre ďalšie súdne konanie, keďže žalovaný 1/ by bol obmedzený v užívacom práve k existujúcim stavbám, pričom ich výstavba bola vo verejnom záujme a v dobrej viere, nakoľko ani v čase ich výstavby žalobkyňa vlastnícke právo nenamietala. Ak teda právni predchodcovia mali vedomosť, resp. vedeli náležite dokázať a preukázať všetky skutočnosti, nič im nebránilo si navrátenie pozemku uplatniť, napríklad ako p. Y., ktorému bola vrátená susedná nehnuteľnosť.

28.6. Žalobkyni ani jej právnym predchodcom nič nebránilo najmä po roku 1993 a vzniku Slovenskej republiky kedykoľvek osloviť obecný úrad oficiálnou cestou a požiadať napríklad o zmenu pozemkov. V tomto konaní neboli predložené žiadne iné dôkazy, ktoré žalobkyňa nemala k dispozícii už niekoľko desaťročí.

28.7. Dobromyseľnosť obce ako súčasného vlastníka je preukázaná aj tým, že na pôvodnej p.č. XXX postavil školské zariadenie a športové ihrisko, ktoré aj v dôsledku tohto sporu stráca funkčnosť. Obec a jej činnosť nie je bezbrehá, teda podlieha kontrolnému mechanizmu zo strany štátnych inštitúcií.

28.8. Ak teda došlo k ústnym žiadosťom žalobkyne o riešenie situácie bez predloženia oficiálnej žiadosti a vyústilo to do tohto súdneho sporu, žalovaný 1/ je toho názoru, že žalobkyňa vyvolala spor po niekoľkých desaťročiach preto, aby žalovaný 1/ nedokázal predložiť žiaden listinný dôkaz. Žalovaný 1/ nespochybnuje, že došlo k vyvlastneniu spornej nehnuteľnosti. Tento fakt v konaní nenamietal, avšak v spore jednoznačne podľa svojho názoru preukázal, že náhrada za pozemok vyplatená bola a zároveň bola dokázaná aj dobrá viera. Tiež spochybnil umiestnenie pozemku, čo je významným faktorom, keďže súd nemôže rozhodnúť vlastnícky spor, ak existujú reálne pochybnosti o umiestnení nehnuteľnosti.

29. Na pojednávaní dňa 01.12.2021 sa strany sporu nezúčastnili. S poukazom na § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov a ustanovenia § 1 ods. 1 písm. p) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávaní, hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu s ohľadom na skutočnosť, že uznesením vlády Slovenskej republiky č. 395 zo dňa 24.11.2021 bol dňom 25.11.2021 vyhlásený na obdobie 90 dní na území Slovenskej republiky núdzový stav, žalobkyňa a žalovaný 1/ súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti. Splnomocnený zástupca žalovanej 2/ ospravedlnil neprítomnosť na pojednávaní zdravotnými dôvodmi.

30. Súd po oboznámení sa so žalobou, vyjadreniami strán sporu a pripojenými listinnými dôkazmi zistil tento skutkový stav:

31. Y., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, bol výlučným vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území D., zapísanej pôvodne v L. - lúka v intraviláne o výmere XXX m² v celosti.

32. Podľa výpisu z LV č. XXX pre k.ú. D. je toho času táto pozemnoknižná parcela súčasťou parcely „E“ evidovanej na mape určeného operátu p.č. XXX - trvalé trávne porasty o výmere XXX m² a jej výlučným vlastníkom v podiele X/X. je žalovaný 1/ C.

33. Nebolo medzi stranami sporné, že vlastníctvo k predmetnému pozemku Y. stratil na základe rozhodnutia o vyvlastnení, pričom v pozemkovej knihe bol vykonaný zápis: „Podľa rozhodnutia Odboru výstavby a vodného hospodárstva Rady KMV v Ban. Bystrici zo dňa 6. februára 1958 sa vkladá vlastnícke právo pre: Československý štát v správe Miestneho národného výboru v D.“.

34. Z pripojenej písomnej komunikácie vyplýva, že dňa 17.02.1954 sa plénom Miestneho národného výboru v D. (ďalej len „MNV“) uznieslo, aby bola prevedená výmena pozemkov medzi obcou D. a Y. kde sa mu dáva pozemok „bývalá ovocná škôlka“ v L. obce D. o výmere X.XXX m² za už odovzdanú parcelu o výmere XXX m² zapísanú v L. za predpokladu, že ešte uvoľní pre novostavbu materskej školy zo svojej záhrady XXX m².

35. Listom zo dňa 01.04.1957 Y. žiadal MNV, aby vymeral a na svoje útraty pozemnoknižne previedol parcelu „škôlky“, ktorú už aj tri roky užíval vo výmere asi X.XXX m².

36. Listom zo dňa 02.04.1957 MNV v D.i oznámilo, že otázka zabraného pozemku bude vyriešená, o čom bude vyrozumený do jedného alebo dvoch dní a zároveň mu odporúčal, aby pozemok - obecnú škôlku do doby vyriešenia (do dvoch dní) neobhospodaroval.

37. Z výpisu z uznesenia NV konaného 30.03.1957 (list zo dňa 25.04.1957), označeného ako „Návrh rady MNV na usporiadanie pozemkov medzi obcou a Y.“ vyplýva návrh, aby za pozemok bolo Y. preplatené a aby škôlka, ktorá mala byť zamenená, bola odpredaná uchádzačovi Y.. Okrem toho nech je zo získaných prostriedkov preplatené aj za pozemok V., ktorý bol zabraný za ich súhlasu na verejnú cestu. V oboch prípadoch sa navrhuje zaplatiť maximálne cenu po X,- Kčs za X mX.

38. Okresný národný výbor v L., odbor všeobecný v liste zo dňa 19.07.1957 Y.i oznámil, že odporúčal znova vec prerokovať na zasadnutí MNV, aby nebola poškodená ani jedna strana.

39. Zo zápisnice MNV v D. zo dňa 24.10.1957 za účelom prejednávania žiadosti MNV o vyvlastnení nehnuteľností od Y., k vyvlastňovaciemu pokračovaniu nehnuteľnosti vedenej pod p.č. XXX, k.ú. D. vo výmere X á XX vo vlastníctve Y. v celosti, vyplýva, že MNV uvedenú nehnuteľnosť použil v r. 1952 pre

rozšírenie školských objektov (prístavba triedy, rozšírenie školského dvora). MNV uviedol, že bol ochotný v tom čase dať náhradu primeraný pozemok, avšak majiteľ s tým nesúhlasil. Nesúhlasil ani s peňažnou náhradou X Kčs za X mX. Pretože došlo k výstavbe školských objektov a rozšíreniu školského dvora, pozemok bol vzatý do užívania MNV, avšak v roku 1954 pán R. začal so súhlasom MNV používať obecnú škôlku vo výmere asi XX árov. Keďže v obci bol nedostatok stavebných pozemkov, rada MNV túto dohodu zrušila a ako náhradu za použitý bola ochotná preplatiť primeranú peňažnú čiastku, s čím Y. nesúhlasil. Zo zápisnice tiež vyplýva nasledovné:

- Y. uviedol, že proti použitiu uvedenej nehnuteľnosti pre rozšírenie školských objektov nemal a nemá námietky, súhlasil s tým, ale za podmienky výmeny primeraného pozemku v tej istej výmere, v opačnom prípade neprijíma žiadnu peňažnú náhradu,
- zástupca MNV trval na tom, aby ako náhrada bola poskytnutá peňažná čiastka, ktorej výšku určí Okresný národný výbor,
- Komisia obhliadla uvedenú parcelu a zistila, že parcela, ktorá sa dávala Y. na výmenu, je vhodná ako stavebný pozemok a keďže obec trpela nedostatkom stavebných pozemkov, odporúčalo sa, aby bola ponechaná na stavebné pozemky,
- záverom sa konštatovalo, že nedošlo k dohode medzi zúčastnenými stranami. Okresný národný výbor v Poltári vydá konečné rozhodnutie, proti ktorému bude možné podať odvolanie.

40. Rada MNV v D. v liste zo dňa 04.11.1957 Y. oznámila, že na základe uznesenia MNV v D. zo dňa 26.10.1957 bola obecná škôlka odpredaná na stavebná pozemok pre T., ktorý dňom 01.11.1957 vstúpil do užívania tejto parcely. Preto nech Y. odovzdá kľúč od brány na škôlke do 06.11.1957 a súčasne sa mu zakazuje používanie týchto parciel, nakoľko hospodársky rok 1957 skončil a úrodu zoberal, preto sa mu zakazuje vypásanie kráv. Kupujúci si mieni stavať rodinný dom a začal navážať stavebný materiál.

41. Y. v liste zo dňa 26.12.1958 písal MNV, že nakoľko vec ohľadom výmeny pozemku vec medzi ním a MNV nebola vyriešená a náhradný pozemok mu bol odňatý, žiadal MNV, aby mu na hospodársky rok 1958 poukázal 800,- Kčs ako úhradu nájomného za jemu zabratý pozemok pre školu v D.. Odôvodnil to tým, že uplynulý hospodársky rok nepoužíval žiadny náhradný pozemok ani peňažné prostriedky. Žiadal teda, aby za zabratých 946 m² lúky bolo preplatené nájomné vo výške 800,- Kčs.

42. Rada MNV v D. v liste Y.i zo dňa 19.01.1959 oznámila, že prejedнала žiadosť o uhradenie nájomného, priznala, že je pravdou, že za zabratý pozemok nedostal žiadnu finančnú úhradu, ale nie je to vina MNV, bola navrhnutá vyššia cena za pozemok, ale Y. podal odvolanie, ktoré sa nachádza na KNV a kým to tento nepostúpi, vyplatenie náhrady za zabraný pozemok nie je možné. Nájomné nie je možné vyplatiť, pretože na také účely nie sú rozpočtované prostriedky.

43. Y., zomrel dňa XX.XX.XXXX. Základné dedičské konanie po poručiteľovi bolo vykonané Štátnym notárstvom v I. náhradné J.. Ako dedič po Y.i prichádzal jeho syn Y.5, ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX. a jeho právnymi nástupcami sú dcéry T.44. V konaní nebolo sporné, že žalobkyňa T. a žalovaná 2/ MR. si neuplatňovali reštitučný nárok vo vzťahu k pozemku, ktorý je predmetom tohto sporu, v zmysle reštitučných zákonov.

45. V konaní boli predložené kúpne zmluvy K. zo dňa 23.09.1990. Z kúpnej zmluvy č. 1/90 vyplýva, že Československý štát zastúpený MNV v D. ako kupujúci odkúpil od žalobkyne a žalovanej 2/ ako predávajúcich časť Q. diel XX o výmere XX m². Podľa čestného prehlásenia predsedu MNV a tajomníka MNV a vlastníka pozemku označeného ako „R., vd.“ sa na pozemku nachádzali porasty uvedené v prílohe č. 1 kúpnej zmluvy (1 ks hruška 10-ročná, 1 ks slivka 15-ročná a 5 ks slivka 5-ročná), za ktoré bola vyplatená predávajúcim náhrada 1.291,- Kčs a za pozemok bola vyplatená kúpna cena 600,- Kčs.

46. Kúpnu zmluvou č. X/XX zo dňa 23.09.1990 Československý štát zastúpený MNV v D. odkúpil od žalobkyne a žalovanej 2/ časť E KN p.č.XXX, diel X o výmere XXX m². Podľa čestného prehlásenia predsedu MNV a tajomníka MNV a Q. označenej ako vlastníka pozemku sa na pozemku nachádzali porasty uvedené v prílohe č. 1 kúpnej zmluvy (15 ks slivky 5-ročné), za ktoré bola vyplatená predávajúcim náhrada 2.550,- Kčs a za pozemok bola vyplatená kúpna cena v sume 2.220,- Kčs.

47. Podľa § 126 zákona č. 40/164 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), vlastníka má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

48. Podľa § 1 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“), tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

- a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,
- b) lesný pôdny fond.

49. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z., právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodujúce obdobie“) spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

50. Podľa § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 503/2003 Z. z., ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti.

51. Podľa § 3 ods. 1 písm. m) zákona č. 503/2003 Z. z., oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady.

52. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z., povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a poľnohospodárske družstvá.

53. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z., právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastníla pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne.

54. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z., vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak

- a) pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby a právnickej osoby okrem povinnej osoby (§ 4 ods. 1),
- b) na pozemku sa nachádza cintorín,
- c) pozemok sa nachádza v pásme hygienickej ochrany vodných zdrojov prvého stupňa alebo tvorí koryto vodného toku, alebo na pozemku sú prírodné liečivé zdroje a zdroje prirodzene sa vyskytujúcich stolových minerálnych vôd,
- d) pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaný,
- e) na pozemku bola zriadená záhradková alebo chatová osada, botanická záhrada a arborétum zamerané na záchranu a zachovanie genofundu, šľachtiteľská plocha na šľachtenie nových druhov a odrôd rastlín alebo les určený na lesný výskum,
- f) na pozemku sú telovýchovné zariadenia a športové zariadenia, alebo
- g) pozemok je podľa schválenej územnoplánovacej dokumentácie vyššieho územného celku určený na vyvlastnenie vo verejnom záujme,
- h) pozemok sa nachádza v obvode projektu pozemkových úprav a jeho vykonanie bolo schválené.

55. Podľa § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

- a) splnení povinnosti,
- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,
- c) určenia, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo

d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

56. Podľa § 60 CSP, stranami sú žalobca a žalovaný.

57. Podľa § 460 OZ, dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

58. V prejednávanej veci, po vykonanom dokazovaní, dospel súd k záveru, že žaloba žalobkyne nie je dôvodná.

59. Z vykonaného dokazovania má súd preukázané a medzi stranami nebolo sporné, že Y. starý otec žalobkyne a žalovanej Z/, bol vlastníkom nehnuteľnosti v k.ú. Uhorské zapísanej v L. ako Q. - lúka v intraviláne o výmere XXX m². Predmetná nehnuteľnosť bola vyvlastnená v prospech Československého štátu v správe Miestneho národného výboru v D.. Nespornou skutočnosťou teda je, že vyvlastňovacie konanie sa uskutočnilo. Medzi stranami bolo sporné, či sa jednalo o vyvlastnenie bez náhrady alebo za náhradu. Žalovaný 1/ okrem toho namietal právomoc súdu na predmetné konanie, keď vylučoval možnosť podania vlastníckej žaloby po uplynutí lehoty na uplatnenie reštitučného nároku podľa reštitučných predpisov, spochybňoval aktívnu vecnú legitimitáciu žalujúcej strany, resp. účastníctvo v konaní v prípade právnych nástupcov Y., konkrétne to, že právna nástupkyňa Y. nie je v spore žalobkyňou, ale žalovanou, a to, či má žalobkyňa naliehavý právny záujem na určovacej žalobe.

60. Keďže išlo o určovací návrh, súd podľa § 137 písm. c) CSP skúmal danosť naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení (určení, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po jej právnom predchodcovi). Zároveň sa súd zaoberal procesnou správnosťou formulácie žalobného petitu.

61. Súdna prax akceptuje žaloby, ktorými sa dedič domáha určenia, že tá-ktorá vec patrí do dedičstva po poručiťovi. V konaní o takých žalobách ide o posúdenie, či poručiťel bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. V konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi, ide o posúdenie, či poručiťel bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiťela a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu (Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/154/2010, R 32/2011).

62. V tejto súvislosti súd poznamenáva, že žalobkyňa postupovala procesne správne, keď žalovala o určenie, že vec patrí do dedičstva, nie určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pretože len takéto rozhodnutie súdu by mohlo byť vzhľadom na súčasný zápis v katastri nehnuteľností podkladom na podanie návrhu na prejednanie dedičstva ohľadne novoobjaveného majetku.

63. V prípade, ak by sa žalobkyňa žalobným petitom domáhala priamo určenia vlastníckeho (resp. spoluvlastníckeho) práva k nehnuteľnosti odvodzujúc toto od tvrdeného predchádzajúceho vlastníctva jej právneho predchodcu, takáto žaloba o určenie vlastníckeho práva by nezodpovedala obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu a žiadané určenie by bolo neprípustné, keďže v určovacom konaní súd nemôže nahrádzať dedičské konanie, ktoré má svoj osobitný postup a môže sa dotýkať aj práv iných osôb ako potencionálnych dedičov. Dokonca ani jediný dedič sa nemôže s úspechom domáhať žalobou podľa Civilného sporového poriadku určenia, že je vlastníkom alebo spoluvlastníkom veci patriacej do dedičstva, pokiaľ táto nebola predmetom konania o dedičstve a ohľadom ktorej mu nebolo potvrdené nadobudnutie dedičstva. Nemožno teda obchádzať zákonný postup pri prejednaní dedičstva a určovacím výrokom vyhovieť žalobe uplatňujúcej, že dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva a v konaní o dedičstve doposiaľ neprejednanej, pretože takouto deklaráciou súdu, by sa legalizovalo nadobudnutie dedičstva bez prejednanja a rozhodnutia príslušného súdu v konaní o dedičstve, čo nie je prípustné (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 3Cdo/3368/2010 zo dňa 27.04.2011).

64. Procesne správne je potrebné žalovať, že nehnuteľnosť, resp. neprededené spoluvlastnícke podiely z nej patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcu, resp., že poručiťelia boli ku dňu ich smrti vlastníkami aj zvyšných spoluvlastníckych podielov dotknutej nehnuteľnosti, v ktorom konaní by sa navyše museli zúčastniť, či už ako žalobcovia alebo žalovaní, všetci potencionálni dedičia. V konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiťovi, možno považovať za ustálený záver, že až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci, sú všetci dedičia považovaní za jej vlastníkov, pričom v danom určovacom spore, títo majú postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov podľa ust. § 78 ods.

1 CSP. Konania o takejto žalobe sa tak musia zúčastniť ako žalobcovia alebo ako žalovaní všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitímácie (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/94/2018). (...) Súdna prax akceptuje žaloby, ktorými sa dedič domáha určenia, že tá-ktorá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi. V konaní o takýchto žalobách ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Požadované určenie sa tu vzťahuje ku dňu smrti poručiteľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Treba dodať, že ak súd vyhovie žalobe požadujúcej uvedené určenie, vec je následne prejednaná v konaní o dedičstve ako majetok poručiteľa (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 25Co/102/2018 zo dňa 08.07.2020).

65. Žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia, že vec (nehnuteľnosť) patrí do dedičstva po jej právnom predchodcovi. Žalobu uplatnila voči žalovanému 1/, ktorý je v katastri nehnuteľností zapísaný ako výlučný vlastník nehnuteľnosti v celosti a voči svojej sestre ako žalovanej 2/. Žalovaný 1/ namietal nedostatok aktívnej vecnej legitímácie v konaní (nesprávne určený okruh subjektov na strane žalobcu, na ktorej strane mala podľa jeho názoru vystupovať aj žalovaná 2/, ktorá je tiež právnou nástupkyňou JF. ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX).

66. Jedným zo základných predpokladov úspešnosti určovacieho návrhu je skutočnosť, že účastníci sú vecne legitímovaní na konanie. Všeobecne sa pod vecnou legitímáciou rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník (strana) civilného sporu (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitímovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitímovaný).

67. V spore o určenie predmetu dedičstva sú dedičia v čase smrti poručiteľa oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne, majú teda postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov. Účastníkmi konania musia byť všetci do úvahy prichádzajúci dedičia, pretože rozhodnutie v danej veci sa vzťahuje na každého z nich.

68. Účastníkmi konania budú všetci do úvahy prichádzajúci dedičia po poručiteľovi. V závislosti od toho, či ten-ktorý dedič má rovnaký alebo odlišný názor vo veci samej, ako má sťažovateľka, môže sa stať žalobcom alebo žalovaným. V každom prípade však musí byť účastníkom konania, keďže rozsudok musí byť záväzný pre všetkých dedičov (Ústavný súd Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 93/2019, sp. zn. II. ÚS 260/2011).

69. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel súd k záveru, že okruh subjektov na strane žalobcu aj žalovaného bol vzhľadom na predmet konania stanovený správne.

70. Pokiaľ ide o okolnosť uvádzanú žalovaným 1/ spočívajúcu v tom, že sa nemožno domáhať ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov, pokiaľ bolo možné žiadať o vydanie veci podľa reštitučných predpisov, v tomto smere je potrebné konštatovať, že judikatúra všeobecných súdov, ale predovšetkým Ústavného súdu Slovenskej republiky sa posunula v tomto smere ďalej a v súčasnosti je potrebné akceptovať možnosť úspešne sa domáhať ochrany vlastníckeho práva aj podľa všeobecných predpisov (§ 126 OZ), a to aj vo forme určenia vlastníckeho práva podľa § 137 písm. c) CSP (predtým § 80 písm. c) OSP).

71. Ústavný súd Slovenskej republiky sa zaoberal otázkou, či slovenský právny poriadok nevyklučuje uplatnenie práv určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva v prípade, ak si žalobca, ktorý nevyužil možnosť uplatniť si svoj nárok na základe reštitučných predpisov, podal žalobu, ktorou žiadal určiť, teda deklarovať existenciu svojho vlastníckeho práva a dospel k záveru, že reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva. Ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva (podľa nástrojov ochrany vlastníckeho práva - žalôb určovacích, vindikačných, negatívnych a pod.) (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 249/2011). Súčasne však treba uviesť, že nielen vlastnícke právo oprávnených osôb, ale aj vlastnícke právo žalovaných (povinných osôb a ich právnych nástupcov) požíva ústavnú a zákonnú ochranu. Predpokladom poskytnutia takejto ochrany takýmto osobám (fyzickým či právnickým) s pozitívnym výsledkom je však v prvom rade existencia a povaha nadobúdacieho titulu vlastníckeho práva tvrdeného takými osobami.

72. So závermi citovaného nálezu (II. ÚS 249/2011), ktorý výnimočne pripustil použitie určovacej žaloby v konkurencii s reštitučnými predpismi, sa Ústavný súd Slovenskej republiky stotožnil aj v náleze sp. zn. I. ÚS 460/2017, ktorý však doplnil tak, že tento nález nebolo možné interpretovať tak, akoby v tejto veci taxatívne a navždy ustanovil výnimky, kedy je možné využitie určovacej žaloby, a pokiaľ určitý prípad pod ne podradiť nemožno, musí byť návrh zamietnutý. Nález obsahuje aj všeobecné pasáže, ktoré sa netýkajú len poľnohospodárskych reštitúcií, a vyplýva z neho aj to, že v každom jednotlivom prípade sa môžu vyskytnúť okolnosti, ktoré odôvodňujú použitie určovacej žaloby ako jediného možného prostriedku nápravy krívd. (...)

73. V naznačenom smere sa mali všeobecné súdy po kasačnom náleze predovšetkým zamerať na otázku, či existujú v súdenom prípade konkrétne okolnosti, pre ktoré žalobcovia nemohli reálne využiť jednoduchšie uplatniteľné reštitučné predpisy [v danom prípade zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“)], alebo či im nezostalo nič iné, než sa majetku po svojich rodičoch domáhať určovacou žalobou. Zatiaľ sa javí, že formálne včasnému uplatneniu reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb. nebránila žiadna objektívna skutočnosť, bola to skôr zrejme iba ich subjektívna okolnosť, ktorou sa však nedá obchádzať reštitučný predpis, ktorý počítal aj s možnosťou riešiť reštitučný nárok v prípade, keď nemožno pozemok vrátiť „in natura“ (pre jeho zastavanosť), preto nemali mať otvorenú cestu na uplatnenie určovacej žaloby; v takomto prípade skutočne mala prevážiť zásada „vigilantibus iura“ nad nedbanlivosťou a laxnosťou žalobcov.

74. Ochrana dobrej viery chrániacej účastníkov súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu dôvery a právnej istoty, odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Táto ochrana môže vylúčiť ochranu vlastníckeho práva pôvodného vlastníka.

75. Ak by došlo bez ďalšieho k uprednostňovaniu iba žalobcom (oprávnenou osobou) prezentovaného záujmu na ochrane jeho práv, došlo by zo strany súdu k porušeniu práv povinnej osoby na spravodlivý proces (a v jeho dôsledku aj k porušeniu vlastníckeho práva) (Ústavný súd Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 460/2017).

76. V prejednávanej veci nedošlo k prevzatiu (zabratiu) nehnuteľnosti právneho predchodcu žalobkyne bez právneho dôvodu (§ 3 ods. 1 písm. o) zákona č. 50/2003 Z. z.), ako vyplýva zo záverov rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 249/2011, ale titulom nadobudnutia bolo vyvlastnenie, iný titul nadobudnutia nebol ani tvrdý. Hoci medzi stranami bol spor o to, či sa jednalo o vyvlastnenie bez náhrady alebo s náhradou, má súd za to, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by právnenému predchodcovi žalobkyne alebo neskôr jeho právnym nástupcom bola za vyvlastnený pozemok poskytnutá náhrada.

77. Z predloženej písomnej korešpondencie medzi pôvodným vlastníkom pozemku Y. a MNV v D. vyplýva, že pozemok mu bol vyvlastnený a použitý na rozšírenie školských objektov. Za uvedený pozemok najprv dostal náhradný pozemok, tzv. bývalú ovocnú škôlku, ktorý však užíval len približne 3 roky, pričom tento nebol prevedený do jeho vlastníctva. Vzhľadom na akútny nedostatok stavebných pozemkov v obci bol však náhradný pozemok Y. odňatý. Iný náhradný pozemok za zabratý pozemok mu nebol poskytnutý. K dohode o finančnej kompenzácii nedošlo pre nesúhlas Y. s navrhovanou výškou peňažnej sumy (5,- Kčs/m²). Nebolo preukázané, že by finančná náhrada za vyvlastnený pozemok bola Y., hoci s jej výškou nesúhlasil, poskytnutá napríklad zložením do úschovy.

78. Pokiaľ žalovaný 1/ dôvodil, že za vyvlastnený pozemok bola poskytnutá náhrada pri príležitosti uzatvorenia kúpnych zmlúv č. X/XX a X/XX medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ ako predávajúcimi a Československým štátom v zastúpení MNV v D. ako kupujúcim, kedy boli odkúpené pozemky okolo potoka v súvislosti s jeho reguláciou, ktorá prebehla ešte v 60-tych rokoch minulého storočia, pričom žalovaný 1/ tvrdil, že náhrada za skonfiškováný pozemok bola poskytnutá žalobkyňi a žalovanej 2/ vo forme nadhodnotenej časti kúpnej ceny za porasty na pozemkoch pri potoku (čím sa zrejme snažil naznačiť (sčasti) simulovaný právny úkon), podľa názoru súdu sa jednalo len o nijako nepreukázané domnienky žalovaného 1/. Okrem toho o uzavretí samotných zmlúv nevedela žalovaná 2/, ktorá poprela, že by jej bola vyplatená tam uvedená kúpna cena. Právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že jej klientka tiež sponchyňuje svoj podpis na uvedenej zmluve. V tejto súvislosti súd považuje za potrebné pre úplnosť

tiež uviesť, že (kúpna) zmluva je tradičný inštitút súkromného práva, preto nemožno súhlasiť s názorom žalovaného 1/, že kúpne zmluvy č. X/XX a X/XX sú verejnými listinami, a teda ako také potvrdzujú pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak. „Kvalitu“ verejnej listiny nezískava zmluva ani za predpokladu, že jednou z jej zmluvných strán je obec.

79. Súd sa následne v kontexte vyššie citovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky zaoberal otázkou, z akého dôvodu nedošlo zo strany žalobkyne k uplatneniu reštitučného nároku podľa zákona č. 503/2003 Z. z. (alebo podľa zákona č. 229/1991 Zb., keďže zákon č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu č. 229/1991 Zb., teda vlastníctvo k poľnohospodárskemu a lesnému pôdnemu fondu) a dospel k záveru, že takémuto včasnému uplatneniu reštitučného nároku podľa zákona č. 503/2003 Z. z. nebránila žiadna objektívna skutočnosť. Samotná žalobkyňa na súdnom pojednávaní potvrdila, že reštituovala iný svoj majetok, v čom jej pomáhal ňou spomenutý pán V.. Tiež poznamenala, že rodine Y. bol vrátený majetok v reštitúcii, teda o tejto možnosti vedela. Reštitúciu majetku Y. (bývalá základná škola), ktorý majetok sa nachádza v obci priamo oproti spornej parcele, potvrdil aj svedok Y.a. O vrátenie pozemku sa v priebehu rokov žalobkyňa, resp. jej rodina podľa svojho vyjadrenia uchádzala. V konaní však nebolo preukázané (napríklad predložením listinného dôkazu), že by si v priebehu rokov žalobkyňa u žalovaného 1/ vrátenie vlastníctva k pozemku uplatnila písomne alebo ho na takéto vrátenie písomne vyzvala. Výpovede strán sporu (žalobkyne a žalovaného 1/), ako aj svedkov (JH. X.) o ústnych jednaniach boli v tomto smere protichodné, pričom žiadna zo strán nenavrhol konfrontáciu svedkov. V tejto súvislosti súd poznamenáva, že v civilnom spore môže súd vykonať len tie dôkazy, ktoré strany navrhli. Súdu však nie je ani zrejmé, z akého dôvodu si právo na navrátenie vlastníctva pozemku žalobkyňa uplatňovala u žalovaného 1/, nie na obvodnom pozemkovom úrade, ktorý bol orgánom príslušným na takéto konanie, zvlášť za situácie, keď už s úspechom reštituovala iný svoj majetok. Súd preto dospel k záveru, že na strane žalobkyne to bola zrejme skôr jej subjektívna okolnosť, príp. nedbanlivosť, ktorou sa však nedá obchádzať reštitučný predpis využitím určovacej žaloby podľa všeobecných predpisov občianskeho práva. Súd má za to, že z konania vyplynula zjavná absencia legitímneho očakávania žalobkyne, ktorá bola nečinná, v dôsledku čoho nemôže byť ani naplnená preventívna funkcia jej žaloby, a teda nie je daná ani naliehavosť právneho záujmu na jej podaní, a preto súd žalobu žalobkyne zamietol.

80. Záverom súd poznamenáva, že hoci s istotou možno konštatovať, že žalobkyňa aj s odstupom mnohých rokov pociťuje ako nespravodlivosť majetkové krivdy, ktoré utrpela jej rodina v dobe neslobody zo strany štátu, súd má pochybnosti, či mala žalobkyňa skutočne záujem na podaní predmetnej žaloby a vedení tohto sporu, keďže sa na súdnom pojednávaní vyjadrila, že ona nie je žalobkyňou a so všetkými otázkami sa má súd obracať na jej dcéru. Pri obhliadke na mieste samom bolo zistené, že sporná parcela č. 201 bezprostredne susedí s pozemkom vo vlastníctve dcéry žalobkyne. Za takéhoto stavu sa včasné nevyužitie práva na navrátenie vlastníctva práve tohto pozemku podľa reštitučných predpisov žalobkyňou za súčasného využitia tohto práva vo vzťahu k inému majetku žalobkyne javí ako pochopiteľné. Impulzom na podanie žaloby práve v danom období (január 2020) tak mohla byť plánovaná (a nakoniec nerealizovaná) bytová výstavba na parcele č. 201.

81. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej 33. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

82. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

83. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

84. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalovaní 1/ a 2/ mali v spore plný úspech, preto majú voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu (žalovaný 1/ si nárok na náhradu trov konania aj uplatnil). V súvislosti s použitím služobného motorového vozidla na obhliadku na mieste samom v Uhorskom dňa 28.10.2021 vznikli trovy konania aj štátu. Slovenskej republike preto súd priznal nárok na náhradu trov štátu voči neúspešnej strane sporu, teda žalobkyňi. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP). Trovy štátu budú uhradené zo zloženého preddavku na

trovy dokazovania neúspešnou stranou sporu a následne bude zvyšok preddavku vrátený jednotlivým subjektom, ktoré preddavky zložili.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozhodnutia, prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Fiľakovská cesta 287, 984 01 Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Exekučný poriadok).